

VESTNIK

NOTICIERO

XXVIII

9-10

1977

VESTNIK je glasilo slovenskih svobodnjakov, vključenih v ZDSPB. Izdaja ga konzorcij. Predsednik je Bogumil Pregelj, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires. — Ureja uredniški odbor. Naslov uredništva in uprave: Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, 1407 Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) es el informativo de los combatientes anticomunistas eslovenos. Editor y redactor responsable: Bogumil Pregelj, Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, 1407 Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) is the voice of slovenian anticommunist veterans. Ovitek: arh. Jure Vombergar.

Tiska: Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina
Registro de la Propiedad Intelectual No. 1.333.625 (22. 6. 1976)

VSEBINA: Evócase el genocidio esloveno — Junaška beseda ljubljanskega metropolita — Trideset let pred Solženicinom — Življenje je ohranjanje! (Maks Loh) — Slovenska zdomska mladina — iščeš vzorov? — Ne pozabimo! — Nasilje, vprašanje našega časa (Roman Rus) — Prepovedane vrtnice (Vladimir Kos) — Finžgar o dr. Antenu Korošcu — Generalu in polkovniku v spomin! — Priporočamo Janeza Čučka (Aleš Gošar — Potuřica (Zoran) — Pisma uredniřtvu: Nař boj ře ni končan (Rudolf Smeru) — ře roř na Karlov preuranjen grob (Ciril Preželj) — Materam slovenskih domobrancev (msgr. Franc Novak) — Naři jubilanti: Antonija Uřtar, Rozalija Kos, Franja Knavs, Janez řuřtarřiř, Stanko Mařiř — V spomin: duhovnik Marko Kranjc, Anton Ovan — Druřtvene novice: Slovenski spominski dan v Clevelandu (Vinko Rořman); Spominska proslava na Gilbertu (Pavel Bajda) — Nove knjige: Anton Skubic - Janez Lesar: Zgodovina Ribnice; Ludvik Ceglar: Mati, Domovina, Bog!

V pojasnilo: Zaradi pomanjkanja prostora smo morali opustiti objavo prispevkov v sklad "Vestnika" in darov za "Zavetiřće řkofa dr. Rořmana", kar vse bomo prinesli řele v prihodnji řtevilki. Medtem pa: ne pozabite na "Vestnik" in spomnite se "Zavetiřća".

NOVA NAROČNINA ZA LETO 1977

Za Argentino: 500,00 pesov (ki velja začasno);
za ZDA, Kanado in Evropo: 6 dolarjev;
za Južno Ameriko: 5 dolarjev.

VESTNIK-NOTICIERO

XXVIII

9-10

15. 8. 1977.

EVOCASE EL GENOCIDIO ESLOVENO

El prestigioso matutino argentino „La Nación“ ha publicado con ese título el día 6 de junio próximo pasado una sentida reseña de los sucesos que la colectividad eslovena evoca todos los años, hace 30 años ya, en los primeros días de cada mes de junio.

Al reproducir con especial agradecimiento el texto de „La Nación“, resaltamos la actitud justa y valiente de ese diario, por haber hecho llamar la atención del público argentino sobre los trágicos e inhumanos acontecimientos de la última posguerra, que la gran parte de la prensa mundial y aparentemente libre trata de silenciar, a favor de una distensión, que de seguir así y en tales condiciones, temprano o más tarde llevará al mundo libre a su claudicación definitiva.

El pueblo esloveno resistió con incomparable heroísmo a las mismas fuerzas, que han llegado en sus métodos terroristas hasta los límites inimaginables y que hoy día tratan de minar también los esenciales valores de la sociedad argentina. Nuestro pueblo ha sido traicionado y olvidado por los gobiernos de las naciones que hacen alarde de lucha por los derechos humanos y soportó la mayor sangría de su difícil historia. Algunos de los sobrevivientes del pueblo esloveno que hemos recalado en las costas argentinas del Río de La Plata y nuestros descendientes renovamos nuestro compromiso de combatir el comunismo esclavizador de los pueblos, en todo momento y en todo lugar.

Dice „La Nación“: „La colectividad eslovena en la Argentina recuerda en el presente mes el 32º aniversario de la que califica como la mayor tragedia de su historia: el exterminio de 12.000 hombres de su ejército, transportados en vagones de carga a los bosques de Teharje y Kočevje, y ejecutados por unidades especiales del Partido Comunista Yugoslavo.

La asociación Eslovenia Unida, con personería jurídica concedida el 28 de febrero de 1962, ha publicado una declaración en la que se refiere al genocidio, perpetrado en 1945. Recuerda el documento que en mayo de 1945, al finalizar la Segunda Guerra Mundial, el ejército esloveno, ante el avance de las fuerzas soviéticas y de los guerrilleros comunistas se retiró a Austria, donde solicitó asilo, siendo este ignorado „y entregado desarmado, al gobierno comunista de Yugoslavia“ que lo aniquiló.

Junaška beseda ljubljanskega metropolita

Slovenski metropolit, nadškof dr. Jože Pogačnik, je na veliki četrtek, 7. aprila 1977 v ljubljanski stolnici pred zbrano množico izrekel tole:

„Naše najvišje oblasti vedno pritiskajo name, da moram obsoditi škofa Rožmana, domobrance in belogardizem. Tega pa ne bom nikoli naredil. Škof Rožman je namreč toliko dobrega storil za našo škofijo in je bil tako dober škof, da ga ne bom nikoli obsojal.

Če so domobranci in belogardisti delali zločine, so jih delali tudi partizani.

Ker je danes veliki četrtek, moramo premišljevati o ljubezni in o odpuščanju.

Želim, da to, kar sem povedal, poveste vsem drugim, da bodo vsi vedeli.“

(po „Ameriški Domovini“ in „Svobodni Sloveniji“)

Trideset let pred Solženicinom

Pisatelj Narte Velikonja, katerega so komunisti obsodili na smrt in umorili, je v svoji brošuri *Malikovanje zločina*, ki je izšla med komunistično revolucijo in ki je bila po mnenju dr. Tineta Debeljaka „najboljši protikomunistični literarni izdelek tega časa“, zapisal tole:

„Slovesno izjavljam: take svobode (komunistične) ne maram. Z zločinom nimam nič skupnega in te svobode ne maram, kajti zločina ne maram. Jaz še enkrat odločno in nedvomno povem: Svobode, kjer bi mi zločinci krojili pojme o raznih moralnih in etičnih načelih, ne maram. Zame bi bilo najhujše, če bi moral na svoje oči gledati, da so na oblasti tisti, ki so priklicali na naš narod takšno nesrečo, da je ne bodo mogla popraviti tri pokolenja. Take svobode ne maram dočakati. Zaradi tega si sami obrazložite, odkod meni ta fanatičnost. Ne maram doživeti tega komunističnega raja. Če danes ali jutri padem, bi bil moj padec večje propagandne vrednosti, kakor vsa moja predavanja. S smrtjo bi le pridobil na vrednosti in ubranosti. Z zločinci, ki so Finžgarjev stavek: Bogu otroci, domovini sinovi, nikomur hlapci! — spremenili v sramotno geslo: „Bogu neizprosni sovražniki, v domovini morilci, roparji in požigalci, komunističnih kriminalnih zločincev pa hlapci!“ — s temi zločinci nimam nič skupnega. Med menoj in njimi je samo — smrt.“

Življenje je ohranjevanje

(misli o Slovenski kulturni akciji in njenem „Glasu“)

Najhujšo krizo je doživljala slovenska emigracija gotovo takrat, ko so v begunska taborišča prihajale vesti in pričevanja onih, ki so se kakor po čudežu rešili iz raznih „jam“ pred eksekucijo (1945—194?). V istem času sta angleška in ameriška vojaška policija stikali po taboriščih za onimi, ki so bili „na spiskih“ in jih skušali pregovoriti, da bi se vrnili domov. Pred nami se je odpiralo strašno vprašanje: Kam?

Ko je bila stiska najhujša nas je prijetno presenetila novica, da so bile nekatere gospodarsko še ne docela razvite države pripravljene sprejeti begunce, ki se po drugi svetovni vojni niso hoteli in mogli vrniti domov. Med njimi je bila tudi Argentina, ki je sprejemala vse brez razlike. Niso bile važne osebne razmere ali lastnosti: spol, starost, poklic, zdravstveno stanje, šolska izobrazba itd. Sprejemala je vse, ki so bili potrebni zaščite; tudi one, ki so bili „na spiskih“. Upali smo, da bo lahko največja skupina Slovencev vzor, kaj Slovenci zmorejo po tej, tako strašni vojni. Upali smo tudi, da se bomo z lastnimi silami zopet dvignili in doživeli dan, ko bo svet spregledal. Takrat se bodo lahko vrnili domov tudi tisti, ki so bili nekoč tako ponižani: imeli bodo priliko vrniti se s častjo.

Svet je velik: dogajanje na svetu se ni sukalo po naših računih. Že tedaj je škof dr. Gregorij Rožman slutil in govoril, da bo umrl v begunstvu in da bo komunizem premagan šele takrat, ko ga bodo čutili in izkusili narodi po vsem širnem svetu. Dandanes opazujemo, da se življenje narodov vedno bolj in bolj razčlenjuje. Opazujemo dve važni značilnosti: eksplozivni razvoj tehnike in intenzivni socialni napredek. Odnosi med posamezniki in družbo postajajo tako zamotani, da nití velike države niso več sposobne take pojave z lahkoto kontrolirati. Moderna država je prisiljena, da se vedno bolj in bolj pogloblja v probleme novonastajajoče družbe, jih analizira, ima pod nadzorstvom in si napravlja neko hipotetično sliko, n. pr. o tem, kakšen bo svet leta 2000? Premike najdemo povsod: v kulturi, v gospodarstvu, v politiki, pri verskih skupnostih in drugod. Tiste, ki so bili včeraj srečni v svojem starem svetu, teži dejstvo, da ni več stalnosti. Eksplozivni razvoj tehnike prinaša socialne spremembe, zato je nestalnost nujno povezana s spremembo gospodarskega reda. Narodi, ki živijo v kapitalističnem, „zapadnem“ svetu, tožijo zaradi razvrednotenja denarja. Inflacija je zlasti revežem požrla zadnje prihranke. Narodi, ki živijo pod režimom socialističnih doktrin, pa imajo zelo malo možnosti, da socializacijo zavirajo. Tu ne gre samo za lastnino: stvar je treba jemati resno in gre za mnogo globlje spremembe „zgolj osebnih pravic“.

Slovenci, ki živimo skupinsko raztreseni po vsem svetu, smo prisiljeni

sprejemati isti razvoj kot ga doživljajo narodi, kjer uživamo gostoljubje. Na srečo smo prišli v države, kjer uživajo naše narodne skupine vsaj narodno in kulturno avtonomijo.

Središče takšne avtonomne kulturne skupnosti naj bi bila tudi „Slovenska Kulturna Akcija“ v Buenos Airesu. Njen namen je ohranяти slovensko in katoliško-krščansko dediščino, pa naj se pravila tolmačijo tako ali drugače. „Kulturna Akcija“ je znak, da naša zdomska skupnost še vedno živi in diha. Življenje je ohranjanje! Zato je nujno, da je razvoj vezan na preteklost. Če te vezi več ne bo, ne bomo *predstavljali* ničesar več, potem bomo samo še razpadajoče truplo.

Družba, v kateri živimo, pa nenehno spreminja svoje lice. Tudi Slovenci v domovini — čeprav so v socialistični družbi že marsikaj doživeli — čutijo nenehne družbene premike. Neprestan razvoj struktur na vzhodu in zapadu pa nas sili, da strukture, ki so preživele, nadomestimo z novimi. Poudarili pa smo, da je bistvo življenja v ohranjanju. Zato se na noben način ne bi smeli spuščati v netrezne pustolovščine, s tem da karakteristike ideoloških stalnosti zamenjamo z novimi. To bi pomenilo smrt, konec upanja, da bomo še kdaj lahko vstali iz lastnih sil in zaživel.

V sedanjem času pa je tok zgodovine nenavadno nagel. Potrebna je izredna gibljivost v snovanju, sprotni analizi in načrtovanju tako v organizacijah, kakor tudi — in to še prav posebno — v politiki. Pretekli dogodki so dokazali, da s samo improvizacijo nikamor več ne pridemo.

Slovenska Kulturna Akcija v Argentini mora zato najti pravilno ravnotežje med stalnostjo in prenavljanjem. Nevarno je spuščati se v nek tok nenehnih in zaporednih „prenovitev“, ker v takem primeru kmalu ne bo ostalo ničesar več, kar bi nas vezalo na slovensko in krščansko narodno preteklost.

Katoliška cerkev je pa „vidna“ skupnost, ki naj božje ljudstvo (ves narod, ne samo poedince), vodi v polnost krščanskega življenja. Katoliška cerkev mora tudi kot organizacija tega sveta korakati vzporedno z zgodovino človeštva: to je, uporabljati mora tak način dela, ki je sodoben. Ker je vezana na zgodovino, se mora boriti s podobnimi težavami, kakor vse druge „tostranske“ organizacije in države po svetu. Nič čudnega torej ni, da je tudi Cerkev naletela na odpor pri marksistih in komunistih, ki poznajo in priznavajo samo svojo lastno ideologijo in ne trpijo prav nobenega „pluralizma“. Papeža Pij XI. in Pij XII. sta zato do zadnjega diha opozarjala na komunistično nevarnost. Medtem se je komunizem po malomarnosti zahodnih velesil, lahko vrnil na toliko postojank, da je postalo stanje za Cerkev že nevzdržno. Po smrti papeža Pija XII. je konsistorij nenavadno dolgo časa potreboval, da je izvolil za naslednika Janeza XXIII. Ko je izšla prva papeška okrožnica Mater et Magistra (1961), so komunisti hitro „ugotovili“ idejne prelome, ki jih pa sploh ni bilo. Ko je izšla še enciklika „Pacem in terris“ (1963), so komunisti začeli z veliko akcijo in iztrgali iz okrožnice citate, ki so jim bili v prid in jih po svoje zaobrnil. Po vsem

svetu, zlasti pa v Južni Ameriki, je levičarski tisk, plačan po Moskvi, podžigal mladino in pisal o tem, kako bo v kratkem v katoliški Cerkvi sami nastala revolucija. Ko je bila akcija tretjesvetskega tiska na višku, so kakor bomba prileteli „Pogovori pod Kvirinalom.“

„Kulturna Akcija“ je hotela varovati „linijo“ in je objavo „Pogovorov“ odklonila. Zakaj? Zato, ker so bili prepričani, da bodo vse nejasne točke „Pogovorov“ takoj izrabili komunisti. Končno bi se tudi pred slovensko katoliško mladino odprlo vprašanje: če torej profesorji in duhovniki sami pravijo, da stvar s socializmom ni tako „huda“, zakaj se pa potem naši očetje niso pravočasno pogajali, pa bi bratomorna borba izostala? Ali ni bilo škoda žrtev?

Z vso obzirnostjo, ki jo je prof. dr. Truhlar zaslužil, sem potem v „Vestniku“ „Pogovore“ prerekel, ker niti zgodovinsko niti teološko ne držijo. Če bi n. pr. Katoliška Cerkve protestantom ugodila v eni sami tezi, ki je bila najbolj upravičena, bi z vso gotovostjo plaz odnesel vso Cerkev in vsa osrednja Evropa s Slovenijo vred bi bila danes protestantska. Sveti Duh, ki pa v odločilnih trenutkih čudovito brani Cerkev, ni dopustil nobene omahljivosti. Tridentinski koncil je končno uvedel protireformacijo, razpršil dvome in v škofovskem zboru vzpostavil železno disciplino. Če se ne motim, inkvizicija, niti v Sloveniji niti drugod, ni zažgala na grmadi nobenega protestanta. Če sem torej prerekel veljavnost „Pogovorov“, si nisem lastil pravic „Veliškega Inkvizitorja“, nikogar nisem sodil, niti obsodil, pač pa sem vedel, da je pokojni Ruda Jurčec ravnal prav, ko je objavo „Pogovorov“ odklonil. Prof. dr. Truhlar je pa tudi dobro vedel, kakšno smer je zastopala Kulturna Akcija: moral je pričakovati, da bo odbor odklonilno postopal.

S tem pa seveda stvar ni bila končana. Prah se je že vzdignil in zaradi nejasnih razmer je Kulturna akcija pred leti spremenila svoja pravila. „Glas“ je dobil novega urednika, ki si očitno še sedaj ne predstavlja, kakšno nalogo ima „Glas“. (Ta članek je od maja letošnjega leta — op. ured.) Nič si ne predstavlja, kako porazno nevarno je presekati sovezno miselnost med starim in novim. Nisem edini, ki vidi, kako je urednik „Glasa“ iztiril: on misli, da je še vedno v „teatru“ in mu je kakopak dovoljeno, da po svoji fantaziji pove, „kaj misli in čuti.“ Bil je toliko neokusen, da je smrt prof. dr. Truhlarja izrabil in zapisal svoj „in memoriam“ na način, ki ni dopusten.

Brali smo, kako smo bili „travmatično zagledani v osebnjakarski svet“, kako bližnjemu kratimo pravico do drugačnosti in kako je v žaru koncilskega kresa vsakdo imel pravico govoriti odkrito, moško in zanesljivo, kar uvidi in meni. Tisti ki smo se drznili „Pogovore“ prerekati, smo kot nagrado prejeli še prav posebno papricirano oznako: „Posegli smo vmes kot zastopniki preživelega strankarstva, ki jim ni mar ne kulture ne umetnosti, ampak životarjijo za prhko ugodje lastnega veličja, medtem ko je kopnela najbolj zgledna, značajna poteza Kulturne akcije, njena duhovna miselna

širina, ki seže iz slovenske krščanske tradicije v pristop h kulturni pojavnosti zdomstva v velikem svetu.“

Tukaj moram pribiti, da urednik „Glasa“ *noče* vedeti tega, da velika večina onih, ki njega ravnanje in pisanje negativno presoja, nikdar niso bili člani kakšne politične stranke; pač pa so nekateri izmed njih ob volitvah glasovali ali se vzdržali volitev; če pa so glasovali, so glasovali za kandidate, ki so jih imeli za najbolj primerne. Če bi pa nam kdaj Bog naklonil srečo, da bomo še enkrat videli staro domovino, bomo pa lahko glasovali za take kandidate, ki nam bodo po volji in vesti, in v sklopu pluralističnega sistema večih strank.

Slovenci v zdomstvu danes nimamo več za seboj nobenega zakona „za zaščito države“ ali zakona o tisku, zato pa tudi nobenemu ne moremo prepovedati, še manj pa želimo to storiti, da piše odkrito in moško, zanesljivo kot kristjan, kar uvidi in meni. Mislim pa, da ima vsak Slovenec v zdomstvu pravico terjati in opominjati, kako je že vendar čas, da se „Glas“ uglaší, sicer se bo kmalu „ta veseli dan“ spremenil v „ta shalostni dan“ in tudi „Matizhek se vezh ne bo shenil.“

Hočem reči: naša doba je bolna raznih „pluralizmov“, ki niso nič drugega kot zakrite odskočne deske, ki pomagajo našim sovražnikom, da lahko spodkopavajo to, kar smo stoletja gradili.

SLOVENSKA ZDOMSKA MLADINA — IŠČEŠ VZOROV?

Ko so septembra leta 1943 junaki iz porušenih Grčaric padli v partizanske roke slovenskih in italijanskih komunistov, je bil med njimi tudi Jože Štepec, rojen aprila 1918 na Migovski gori pri Mirni. Petindvajsetletni junak „Joco“ je s prezirom človeka, ki se zaveda, kako smešno bi bilo iskati pravice s strani komunistov, takole odgovarjal pri „zasliševanju“:

Joco, v katerih borbah si bil? — Povsod me je bilo dovolj! — Koliko partizanov si ubil? — Kolikor sem jih videl. — Koliko nabojev si izstrelil? — Kolikor sem jih imel. — Ali veš, kaj te čaka? — Krogla v glavo! Podpis: Jože Štepec.

Njegov soborec, Jože Sladič, takole sklepa poročilo o tem zaslišanju, v Taboru št. 5/6, leto 1974: Bil je junak in kot tak je šel v smrt!

NE POZARIMO!

Kot trdi njihov lastni tovariš, so bili Kidrič, Kardelj, Leskovšek, Marinko in Ribičič tisti, ki so odločili in zapovedali pokol slovenskih domobrancev. Ta „herojski“ sklep velja za glinaste noge današnjih „socialističnih malikov“.

Nasilje – vprašanje našega časa

Kardinal Luciani, beneški patriarh, je imel obsežno in izčrpno predavanje o nasilju, morda najbolj žgoči problematiki našega časa. G. Roman Rus je predavanje poslovenil in napravil povzetek kardinalovih besed v skrženi obliki, ne da bi okrnil vsebino glavnih misli. Stališče, ki ga ta visoka cerkvena osebnost zavzame do tega vprašanja, bo naše bralce zanimalo in pobudilo globlje razmišljanje. — Op. ur.

Danes je v mednarodni družbi nasilje to, kar je mrzlica v človeškem telesu: je zunanji znak neke notranje bolezni. Mrzlico je lahko dojeti in vročino izmeriti; zato imamo toplomer. Na podoben način je lahko opisati in izmeriti nasilje, saj je povsod navzoče; občutimo ga v vseh novicah časopisov in televizije. Težko pa je navesti in ozdraviti mnogovrstne in zamotane vzroke, ki ustvarjajo današnje nasilje. Vrsta zdravnikov z vseh mogočih strani se trudi okoli teh z doslej zelo revnimi uspehi.

Vojna. V preteklosti je izbruhnila že 6000-krat in vendar vidimo, kako tu in tam vedno znova izbruhne. V Vietnamu, Libanonu, Izraelu, v Angoli. Sicer je pa ves svet neprestano pred grožnjo nove vojne, ki je posledica oboroževalne tekme in to celo pri tistih državah, ki so se komaj otesle kolonizacije in so na poti razvoja. Orožje vzbuja strah vsemu svetu; najsi je običajno ali kemično ali bakteriološko, predvsem pa še jedrsko.

Napadalec, ki razpolaga z njim, bi ga lahko nekega dne v trenutku navala nove jeze uporabil in v nekaj minutah uničil življenjske predele in skoraj vse prebivalstvo napadene dežele; s tem pa bi povzročil takojšnjo strahotno reakcijo s strani drugih držav, ki imajo tudi atomsko orožje.

Poleg nasilja z orožjem pa poznamo tudi psihološko nasilje. Orson Welles je pred leti s preprosto radijsko oddajo ustvaril velik strah med newyorškim prebivalstvom, ki je verjelo, da bo v kratkem prišlo do dejanskega vdora marsovcev na zemljo.

Čarovniki psihološkega nasilja, ki razpolagajo z današnjimi sredstvi družbenih občil, lahko store še neprimerno več kot Welles: zanimanje vzbujajoče slike in podobe, ozvočene in govoreče, izmaličijo ali povsem spremenijo stvarnost in oblikujejo možgane, kakor da bi gnetle testo, tako da se ta sredstva spremene v zastrupljeno orožje naperjeno proti gledalcem.

Dosežki so pred našimi očmi: menijo, da prave resnice več ni, obstoji samo mnenje, vse je postavljeno v dvom: družina, domovina, avtoriteta, Cerkev so vrednote, ki gredo v zaton. V ospredju je ugodje, ki si ga je treba oskrbeti za vsako ceno, lahkomišno trošenje in zapravljanje dobrin, ki jih daje na razpolago potrošniška družba.

Mednarodno nasilje pa se dogaja več ali manj tudi v znaku rasne ločitve. Zadnji pokol Armencev je bil leta 1915. Zadnje ličanje zamorcev v ZDA se je dogodilo 1959. leta. Toda zadnji pokol Tutsi-jev s strani Hutu-jev — nad stotisoč mož, žena in otrok, ki so bili barbarsko pobiti v Burundiju — pa je še vsem v svežem spominu: dogodil se je leta 1972.

Nedavni tržaški proces nas je spomnil na 25 milijonov Judov, Čehov, Poljakov, Madžarov, ki so jih pobili hitlerjanci po temle načelu: naloga močnejšega je, da prevlada nad drugim; tudi lisica se ne vede spričo kokoši na filantropski način; tudi mačka z miško; prav tako arijec ne sme imeti nobenega usmiljenja do drugih ras ali se pomešati z njimi. Tako trdi Hitlerjev „Mein Kampf“, osnovno vodila Hitlerja in nacizma.

V Južni Afriki štirje milijoni belcev gospoduje nad 17 milijoni črncev, v Rodeziji pa 270 tisoč belcev vlada nad 6 milijoni črncev z zapostavljanjem, ki je nasprotno dostojanstvu človeške osebe. V ZDA so kljub vsem zakonom črnici potisnjeni na rob družbe; potomci Indijancev so šele v zadnjih letih doživeli zboljšanje svojega položaja. Pomislimo dalje na izseljenice in na same belce v nekaterih afriških deželah, ki so nedavno postale neodvisne in rešene kolonializma.

Hujskanje v prid nasilja gre od Marxa preko Lenina, z variacijami Gramscija, Blocha in Garaudy-a, pa do študentovskega oporekanja in do teologije nasilja. Marx je mislil, da bo takrat, ko bo ves kapital osredotočen v zelo redkih rokah, povsem sama od sebe in neizogibno izbruhnila revolucija proletariata, ki ga je izkoriščal kapitalizem. Lenin pa je nasprotno verjel, da je bolj zadeta njegova ugotovitev, po kateri mislijo mezdni delavci več na boljšo razdelitev narodnega dohodka kot pa na masovno revolucijo. Zato je organiziral in pospešil revolucijo in jo nato razširil na ves svet; predvsem pa je oznanjal psihološko vojno, ki naj s propagando razprši nasprotnike, jih razdeli in ustvari bojno stanje enega proti drugemu. Njegovo metodo so vedno bolj izpopolnjevali in prilagajali Stalin, Mao Tse Tung, Ho Chi Minh, Fidel Castro, Regis Debray.

Marksist Herbert Marcuse kritizira Marxa, a v drugačnem smislu kot Lenin. Marx je napovedal, da bo delavski razred vedno bolj obubožan. V resnici pa je nasprotno, pravi Marcuse; postal je nov in drzen dejavnik potrošniške družbe. Marx je napovedoval konec slehernega kapitalizma: v resnici pa imamo sedaj nov kapitalizem, s katerim so delavci kar zadovoljni. Marx je zahteval, da vsakdo živi od svojega osebnega dela, Marcuse pa je napovedoval odpravo dela in vsakega fizičnega zla ali neugodja. Marx je naslovil svojo poslanico na delavce. Marcuse pa na izobražence, študente, ameriške črnce in razdedinjene vseh vrst, na narode tako imenovanega tretjega sveta, na vse tiste, ki nimajo ničesar in so naveličani družbe industrijsko napredne in tehnicizirane.

Ernst Bloch trdi, da marksizem rad sprejme kako vero, upanje in eshatologijo, če so le omejeni samo na ta svet. Nova nebesa in novi svetovi? Nedvomno so za to, samo da sovpadajo z bodočo socialistično družbo! Odre-

šenje? Gotovo! Toda le-to se utesni na zgodovino samo, ki se pojmuje kot nekaka božanska bit in odklanja Boga, ki se utelesi v zgodovini. Zato: ubi Lenin, ibi Jeruzalem! Resnični kristjan naj bi bil pravi brezbožnik!

Garaudy pravi: krščanska vera je protest proti bedi; lahko torej deluje sporazumno z marksizmom. Garaudy ne dopušča transcendentnega, nadnaravnega, onostranskega Boga; zanj je transcendenca zgodovinska drugotnost.

Božje kraljestvo se bo uresničilo v zgodovini ljudi prihodnjih let in v svetu, ki nas obdaja. Garaudy se proglašja za kristjana in površni kristjani soglašajo z njim.

Gramsci je dejal, da je koristen dialog marksistov s katoličani; tako imajo možnost izkoriščati vero, ne da bi jo morali odklanjati.

Marcuse je bil kakih deset let ideolog dijaškega oporečništva, čeprav so ti imeli za svoje vzornike Che Guevara, Castro-ja in zlasti Mao Tse Tung, ki je — kot so govorili študentje — ustvarjalec družbe brez neenakosti, brez kapitalizma in z izvirno ter ustvarjalno fantazijo.

Pričeli so leta 1964 na univerzi v Berkeleyu. Po silovitih in krvavih spopadih s predstavniki akademskih oblasti so dosegli velike spremembe in lastno, učinkovito udeležbo pri vodstvu univerze.

Leta 1967 je prišla na vrsto Nemčija, kjer se študentje niso izrekli samo proti šoli, ampak proti vsem političnim, socialnim in gospodarskim ustanovam obstoječega reda. Borbo je vodil Rudi Dutsche, povsem svojski komunist.

V Franciji so bile v slovitim mesecu maju leta 1968, ko je vodil demonstracije anarhist Cohn Bendit, v modi krilatice kot npr. „Hočemo vse takoj!“, „Prepovedano je prepovedovati“, „Fantazijo na oblast!“ Pisali so te krilatice po zidovih, jih zlogovali na vse grlo v povorkah in jih skušali uveljaviti z nasiljem.

V Italiji se je študentska borba izvajala v obsežnih izmerah in zahtevala popoln preobrat v družbenem redu; povezana je bila z delavsko borbo vroče jeseni 1969. leta. Delavci so komaj pričeli uživati prve sadove svoje borbe, ko so eksplodirale prve bombe, kmalu nato, decembra 1969, je prišlo do pokola na trgu Fontana, ki je pomenil pričetek terorizma in političnega nasilstva, ki traja še danes in ki daje živeti ljudem samo v ozračju negotovosti in strahu.

Gre za strategijo stalne napetosti, pravijo nekateri brezvestni zločinci, ki bi radi s pomočjo pokolov in atentatov nemoteno ustvarjali in vzdrževali tako napeto stanje, dokler ne bi zastrašeni državljani, ki bi izgubili zaupanje v državne ustanove, pristali na kakršenkoli režim, tudi na diktatorskega, samo da bi jim zajamčil varnost in red.

Preveč preprosto bi bilo razložiti vse z eno samo krilatico. Stvari so mnogo bolj zamotane in obsežne, tudi zato, ker se političnemu terorizmu pridružujejo zaplembe, ropi, napadi in najgнусnejši zločini v takem obsegu,

da so ustvarili v Italiji ozračje iz desetletja 1930 do 1940, ko je bila doba zločinov in ropov Al Caponeja in njegovih.

Leta 1975 je bil Milan po sorazmernem številu kriminalnih dejanj na drugem mestu na celem svetu; pred njim je bil samo Hamburg, za njim pa Pariz in New York.

Kar se tiče mladine, pa je bridko videti, kako jo velikokrat zlorabijo za svoje namene brezvestni odrasli ljudje, jo urijo v šolah, ki so dejansko šole za gverilo, in potem gledati, kako se ta mladina pobija med seboj v istem mestu, v isti četrti, v isti šoli. Je že kar nekako moda, da se zbirajo v majhnih skupinah; toda vsaka skupina, da le jo pritirajo v skrajnost, vpliva razkrojevalno na duševnost nedozorelih in nepripravljenih mladih ljudi.

Danes je tako, da je neka stvar dobra samo zaradi tega, ker jo je storila neka določena skupina; slaba pa, če so jo storili drugi. Vse to povzroča novo nestrpnost in vodi do novih nasilij.

Na Blocha in Garaudy-a se opirajo tisoči tako imenovanih teologov revolucije ali nasilja, ki jih je verjetno očarala marksistična analiza. Dne 27. marca je *Le Monde* objavil sporočilo, v katerem je bilo zapisano med drugim: "Revolucija se nam zdi edina možna pot in predpostavka za korenito spremembo gospodarskih in političnih struktur. Revolucionarna borba se vključuje v graditev božjega kraljestva, ne da bi se istovetila s tem kraljestvom. Mi priznavamo vsakemu kristjanu kot vsakemu človeku pravico, da se deleži tega revolucionarnega procesa, ki vključuje tudi oboroženo borbo".

To sporočilo so podpisali: Temoignage chretien, Christianisme social, Economie et Humanisme, La Lettre, Freres du Monde, Terre entierre, Idoc, Communion des Religions de la Terre Africaine de culture. Idoc je nato preklical svoj pristanek. Freres de monde, ki ga urejujejo frančiškani iz Bordeauxa, pa je po patru Maillardu pisal: „Kadar gre za to, da smo solidarni z drugimi, moramo nedvoumno dati prvo mesto revolucionarni akciji in ne skupnosti vere.“

Vse to je komentiral protestant Jacques Ellul. Kaj potem pomeni občestvo svetnikov? Gotovo, v teologiji p. Maillarda niso svetniki tisti, ki so bili usmrčeni v Jezusu Kristusu, ampak revolucionarji.

Podobno stališče je zavzel Julij Girardi s teologi izhoda, katerim več ali manj slede nekateri kristjani za socializem in drugi, ki stoje zunaj parlamentarnih strank katoliškega izvora.

V manjši stopnji so vplivani po Gramsciju, Togliattiju, Lombardu in Radiceju italijanski katoličani, ki nekritično, brez potrebnih pridržkov in jamstev sprejemajo predlog za zgodovinski kompromis.

Tak je splošen okvir nasilja.

V naslednjem navajam — je nadaljeval beneški patriarh — nekaj odpomočkov, ne da bi se umišljal, da sem vprašanje do kraja obdelal.

Proti vojni, ki je znana kot nasilje v prvi vrsti, že dolgo izvajajo

tako imenovano odsvetovanje z moderno uporabo latinskega načela: si vis pacem, para bellum! Če hočeš mir, snuj vojno! Jedrsko orožje — pravi jo — je presilovito; če bi ga uporabili, bi to pomenilo konec sveta. To orožje izdelujejo in kopičijo samo zato, da bi sovražnika minila vsaka misel na napad in jim bi na ta način uspelo ustvariti neko stabilnost v svetu.

Le pogledjte okoli, ali je res ali ne, da že 30 let nismo imeli nobene svetovne vojne? Ali je res ali ne, da je bilo mogoče preprečiti hude krize med dvema največjima jedrskima silama kot sta ZDA in ZSSR? Dejansko se lahko veselimo tega delnega dosežka. Vendar pa še vedno velja opozorilo Johna Kenedyja: Uničimo jedrsko orožje, drugače bo ono uničilo nas! Opozorilo ostaja v veljavi, čeprav nas bo lahko rešila strahu pred svetovno ali krajevno vojno samo postopna, vesoljna in strogo nadzorovana razorožitev.

Ta razorožitev pa bo možna samo v toliko, v kolikor bo obstajala mednarodna organizacija usposobljena za takojšnje izvajanje sankcij proti kateremukoli napadalcu, na vsak način uspešnejša od sedanje OZN. Pa tudi vzgoja za mir bo morala biti iskrena, splošna in uporabljajoč sredstva, ki bodo drugačna od tistih, o katerih je pisal Jeremija: opravljajo lažniva dejanja, ozdravljajo rane mojega ljudstva na lahek način, ko govoré: mir, mir — miru pa ni!

Kar pa se tiče ogorčenja ubogih, je pa to — tako pravijo nekateri — odpomoček, ki mora takoj izbruhniti v korist revnih in za njih gospodarski podvig. Eno poglavje knjige "Los Guerrilleros" ima naslov „Sveti Camilo Torres“. Naslov že proglašá za svetnika nekega duhovnika, ki je izšel iz izredno bogate družine, bil je sin zelo uglednega zdravnika iz kolumbijskega mesta Bogotá. Camilo Torres je bil omikan in izobražen. Trdil je, da je revolucionarna borba revnih z orožjem v roki proti bogatim v Latinski Ameriki potrebna, da se tako nasilju pičlih bogatašev tako zoperstavi nasilje mnogih. V tem primeru so se zganili laiki, če se ne bi, bi jih morali nadomestiti duhovniki. Tako je tudi Torres zagrabil strojnico in pričel z gverilo. 37 let star je padel pod svincem policijskih krogel (leta 1966). Postal je prapor, na katerega gledajo še danes številni mladi in prenekateri duhovniki v Evropi in v Ameriki.

Nič nimamo proti dozdevni plemenitosti Torresa in njegovih somišljenikov. Toda nasilje ni prava pot. Ko je govoril južnoameriškim škofom, je Pavel VI. že 24. avgusta 1968 prav v Bogotá samem opozoril na skušnjave nasilja. Leto poprej pa je papež zapisal: „Nedavni koncil nas je opozoril: Bog je določil zemljo in kar je na njej, za uporabo vseh ljudi in vseh narodov; tako da morajo dobrine stvarstva enako pritekati v roke vseh, po pravilih pravičnosti, ki je neločljiva od dejavne ljubezni. Vse druge pravice so tej podrejene. Ne smejo jo torej ovirati, ampak morajo olajševati njeno uresničevanje. Resna in nujna družbena dolžnost je vrniti tej pravici njen izviren namen. Zasebna lastnina ne predstavlja za nikogar brezpogojne in absolutne pravice. Nihče ni pooblaščen pridržati svoji iz-

ključni uporabi, kar prekaša njegovo potrebo, ko primanjkuje drugim najnужnejšega za življenje. Skratka, lastninske pravice ne sme nikoli njihče uporabljati — tak je nauk cerkvenih očetov in velikih teologov — v škodo obče koristi.

Kjer pride do spora med pridobljenimi pravicami in bistvenimi skupnostnimi zahtevki, je naloga javnih oblasti, da se trudijo rešiti spor s prizadevno udeležbo oseb in družbenih skupin.“

Tem besedam papeža in koncila je primerno pridružiti pravično obtožbo, ki jo je izrekel Karl Marx: „Zemljiška lastnina temelji na monopolu, ki ga imajo določeni posamezniki z izključitvijo vseh drugih, da razpolagajo z določenimi deli vesolja kot z izključnim področjem svoje posebne volje.“

Tako do svobode, ki se razbohoti v razbrdanost, nima nihče pravice. Svoboda je namreč omejena s pravicami drugih in po javnem redu, ki ga mora država ohranjati in braniti, ne samolastno, ampak po zakonskih predpisih. Za to priliko je kot nalašč izrek še vedno sodobnega Bossueta: „Kjer vsi delajo, kar hočejo, nihče ne dela, kar hoče! — Kjer vsi ukazujejo, nihče ne ukazuje, kjer nihče ne ukazuje, vsi ukazujejo!“ Smemo reči „ne“ državi, ki je totalitaristična ali avtoritaristična; ne smemo se pa odpovedati avtoriteti države.

Lacordaire je dejal: „V spopadu med šibkim in močnim je prevelika svoboda, ki pritiska in zatira, medtem ko je zakon tisti, ki osvobaja.“ Nasilju vsake vrste je treba postaviti nasproti eno samo besedo: dostojanstvo človeške osebe!

Sveto pismo pravi: Bog je ustvaril človeka po svoji podobi. Gospod, kaj je človek, da se brigaš zanj? Napravil si ga skoraj enakega angelom, vse si položil pred njegove noge. Ubiti ali zatreti in stiskati človeka je zločin proti Bogu. Kdor je kristjan, mora to čutiti in proglašati: nikoli ne more postati človek sredstvo za kak namen, predmet, ki ga lahko izkoristimo v svojo korist, pa najsi gre za še tako majhnega in slabotnega človeka. To je lepo izrazil Dostojevski v slovitem poglavju „Upor“, v romanu „Bratje Karamazovi“. Po pretreljivih opisih človeške zlobe, sledi tale razgovor:

Ivan.: „Predstavljaš si, da gradiš stavbo človeške usode z edinim namenom napraviti srečne vse ljudi, dati jim končni mir in vedrino. Predstavljaš si pa tudi, da je zato, da do tega prideš, potrebno in neizogibno pustiti trpeti majhno bitje, na primer deklico, ki se tolče po prsih s svojo drobno pestjo — in da gradiš na solzah, ki so jih izstisnili zato, da bi na njih zgradili tako poslopje...“

„Ne, ne bi sprejel,“ je tiho odgovoril Aljoša.

„Ali lahko pripustiš, da bi ljudje, za katere si gradil to stavbo, s svoje strani pristali na srečo, ki bi ustvarjena s pomočjo nedolžne krvi malega bitja in bili potem na veke srečni?“

Dostojevski je bil kristjan. Albert Camus pa ni kristjan, toda v nekem

odstavku, kjer opisuje skupino ruskih teroristov v začetku tega stoletja, navaja razgovor, ki ga lahko podpiše vsak kristjan:

Štefan: „Kadar se bomo odločili pozabiti mladino, tisti dan bomo gospodarji sveta in revolucija bo zmagala.“

Dora: „Tisti dan bo revolucija zasovražena od vseh ljudi.“

Štefan: „Kaj nas to briga, če pa tako močno ljubimo revolucijo, da jo vsiljujemo svetu samo zato, da se otrese sebe samega in njegove sužnosti.“

Dora: „In če bo ves svet zavrnil revolucijo? In če bo vse ljudstvo, za katerega se boriš, proti temu, da se njihovi sinovi pošiljajo v smrt? Ali je kljub temu treba udariti po njem?“

Štefan: „Seveda, seveda, treba je udariti po njem, dokler ne bo ljudstvo tega razumelo. Tudi jaz ljubim ljudstvo.“

Annencov: „Štefan, ne morem te pustiti, da govoriš, kako je vse dovoljeno! Stotine naših bratov je našlo smrt samo zato, da so izpovedali, da ni vse dovoljeno!“

Iz povedanega, je dejal kardinal Luciani, sledi, da imam namesto metode nasilja raje metodo, ki sta jo svetovala koncil in papež Pavel VI. v okrožnici „Napredek narodov“: „Voditi moramo miroljubno, toda odločno in vztrajno akcijo, da se čimprej uresničijo zaželeni preosnove.“ Vem, besede „preosnova“ in „miroljubne akcije“ marsikomu ne prijaajo. Dom Helder Câmara, dobroznani prerok tretjega sveta jih je izrekel leta 1968 v Parizu; skupina katoličanov mu je oporekala z izjavo: „Žal nam je, da je neki škof v svojem idealističnem irrealizmu s svojimi besedami pomagal zadržati kristjane v lagodnih, dobrih željah, medtem ko je potrebno več nasilja in več tveganja.“

Toda, ali ni na strani teh kritikov neka psihoza, ki jo ustvarja nepustljivost? Ali je v resnici koristno, da se razdraženost duhov še bolj razvname, ko je že sedaj stanje skrajno napeto?

Ali ne bi bilo koristnejše delovanje, ki bi po eni strani pomirilo pravično jezo ali ogorčenje, po drugi pa uresničilo potrebne reforme, da bi napravili konec krivicam, ki se že predolgo dogajajo?

Če hočemo iti v bodočnost miru in sloge, moramo skušati uveljaviti določeno idejo o človeku in o tem, kar mu omogoča, da bo samega sebe dobro izrazil: gre za sinovsko ljubezen do Boga, za ljubezen do bližnjega, pri čemer dajemo prednost ubogim kakršnekoli vrste, gre za oster čut za pravičnost, za svobodo in človekovo dostojanstvo.

Kar se pa tiče družbe, moramo živeti z njenimi problemi in ji pomagati, da jih pametno razreši; in sicer od znotraj, tako da ne bomo potem rekli: oni so hoteli ali oni so storili, ampak: mi smo hoteli in mi smo storili!

Roman Rus

„Ni umrl zaman, kdor je umrl za veliko stvar!“

Lord Byron

Prepovedane vrtnice

Spet cvetijo vrtnice v Adáči-ku,
spet dehtijo s sivobolnih zidov
čez pot skladišč do dvorišč sandal.
Rdeče.

Vsakokrat jim pošljem dolg smehlaj s potov,
da se zdim ljudem, da iščem poljub
na zaokroženih ustnicah
ljubeče.

Zdaj je čas dežjá zelenkastih obljub:
ptički letajo z mladiči v nebo,
v meglí na reki nakiti bark
blesté se.

Ah, ljudje, prav vse vam bom razkril nekoč.
Še ležé, poznani le juniju,
ki kri junakov je rožam zbral
za v kelih.

Adáči-ku: zadnja in najbolj gosto obljudena tokijska četrť; -ku pome-
ni „četrť“. Njeno južno mejo tvori reka Ára, po kateri zmeraj potujejo k
morju natovorjene barke s severa. Junija se tudi začne deževna doba, ki
traja nekako en mesec. — Vrtnice so posebno po drugi svetovni vojni zelo
priljubljene; preje so jim baje oporekali tako imenovano zahodnjaško lepoto.
Pesnik pa z njimi slavi spomin naših padlih junakov, še zmeraj skritih
grobov.

FINŽGAR O DR. ANTONU KOROŠCU

„Pravično priznajmo, da je bil med slovenskimi politiki najuvidevnejši
dr. Korošec.“ (F. S. F., Zbrani spisi, 7. knjiga, Celje 1962, str. 329).

„Sam (Korošec) se je oklenil katoliških integralistov (Straže, Mlad-
cev in oseb, ki so bili z njimi). „Zarjo“, ki je bila najbolj širokosrčna kato-
liška organizacija, je tiho odklanjal“ (str. 330 istotam).

Naša pripomba: Pri Zarjanih je komunistična OF našla razumevanje
za brezsrčno ubijanje z vero v slovenstvo prežetih Slovencev.

Generalu in polkovniku – v spomin

Dne 14. avgusta bo že dve leti, odkar je od nas odšel nepozabni polkovnik Vule. Verujemo v neskončno božjo Usmiljenost in Dobroto, da ga je že sprejela k Sebi in mu tako podarila srečanje z očetom generalom in njegovimi fanti domobranci, pa tudi z vsemi drugimi, ki so dali svoja življenja za sveto slovensko Stvar.

Naši generaciji, ki je bila priča neizmernih žrtev, ki sta jih obadva doprinesla, zdaj pripada težka naloga, da bo znala vsak čas in na vsakem kraju pravilno tolmačiti pot obeh — ki je bila tudi naša in je še — mladini in okolju, v katerem ta mladina živi. Pri tem se moramo najprej spomniti na pomoč Svetega Duha, kajti brez njega nam naloga ne bo uspela.

Dogaja se namreč, da smo se v tej nalogi precej polenili. To je opaziti marsikje, kjer se izgublja jasnost v načelih, se prehitro pozablja na težke čase revolucije in predvsem na dejstvo, zakaj smo sploh v zdomstvu. Pa je danes zelo lahko razložiti naše stališče med vojno in državljansko revolucijo na Slovenskem.

Marsikje na zahodu vodijo danes posamezne države generali. Gotovo niso nezmotljivi, a brez dvoma v slehernem njihovem dejanju ni najmanjše misli o zlobi ali podlosti nasproti kateremu koli sosedu in še manj proti svojemu lastnemu narodu. Nasprotno: vsi izrecno poudarjajo nujno potrebo duhovne obnovitve naroda ali države, obdržanje temeljnih postavk — krščanstva in spoštovanja človekove osebnosti ter neizogibne poti v pravo demokracijo, ko bodo za to dani pogoji. Pogostoma srečava naša mladina na cestah ali ulicah do zob oboroženo vojsko, ki ji poveljujejo polkovniki in majorji pa drugi častniki in podčastniki, vsi pa zgolj v obrambi svojih sodržavljanov. Tako kot domobranski general Leon, kakor njegov sin polkovnik Vule pred davnimi tridesetimi leti! V tem je naša prednost, da lahko vse današnje razmere lažje razumemo, ker smo jih že izkusili, pretolkli in tudi zmagali, kljub temu da smo danes v zdomstvu.

Nobenemu izmed preživelih ne bo težko v jasnih besedah povedati svojim otrokom ali vnukom, da je ves svet zašel v duhovni kaos, ki ga spremlja revolucionarna aktivnost marksističnih teroristov kakr-

šne koli linije. To, kar smo v Južni Ameriki preživel v zadnjih letih, zdaj šele zahaja v zahodnoevropske države, se bohoti po vsej Afriki in bo slej ali prej zajelo tudi tiste, ki mislijo, da so dovolj močni in trdni ter tako niso podvrženi sodobni kugi. To, kar se je dogodilo v New Yorku ob zadnji prekinitvi električnega toka, daleč presega vse podobne primere nekontrolirane sprostitve najbolj nizkih človeških nagonov. Vse razdejanje se je dogodilo v nekaj urah in — vprašati se morajo pristojni krogi v Združenih državah: kaj bi se zgodilo, ako bi za to izprieno maso stala organizirana aktivnost rdečih revolucionarjev? Če ni še bila prisotna to pot, prihodnjič bo. Takrat bodo tudi tam povzeli besedo generali, kakor jo že danes nekateri imajo, ki jim je pri srcu ne samo obstoj lastnega naroda, temveč vsega sveta, kateremu danes največja sila na Zahodu še vedno daje upanje v končno zmago Pravice.

Zato ob spominu na naša dva velika junaka — generala in polkovnika — znova obudimo v nas samih in v naših čut odgovornosti za narod, in pred Bogom obljubimo, da z našim bojem proti komunizmu ne bomo odnehali.

DRUŠTVO SLOVENSKIH PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV V ARGENTINI

vabi vse protikomunistične borce:

na sv. mašo zadušnico, ki se bo *v soboto, 13. avgusta 1977 ob 19,15* darovala za rajnega domobranskega poveljnika

polkovnika VULETA RUPNIKA

ob dveletnici njegove smrti,

in na sv. mašo zadušnico, ki se bo *v nedeljo, 4. septembra ob 9,30* darovala za ustanovitelja in pokrovitelja Slovenskega Domobranstva

generala LEONA RUPNIKA

ob 11-letnici njegove nasilne smrti.

Obe sv. maši se bosta darovali v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

Priporočamo Janeza Čučka

Ljubljanski izvedenec za slovensko politično emigracijo Janez Čuček je v Prešernovem koledarju za leto 1977 priobčil pod naslovom „Odtujeni svet fantazije“ več ali manj jasno radiografijo „slovenske politične emigracije danes.“ Prav zaradi tega spisa (ali razprave, če Janezu Čučku tako bolje gódi), ga vsem našim bralcem, slovenskim zdomcem, zdomski mladini, še prav posebno pa mlajšemu rodu v domovini, toplo priporočamo. Zatorej naš naslov nima ironičnega prizvoka, kot bi lahko kdo podvomil, ampak je izraz naše resnične želje: berite in dajte v branje še drugim *ta* potopis Janeza Čučka po fantastičnem svetu slovenskega zdomstva.

Pa ne samo Janeza Čučka, tudi druge avtorje partizanske literature, ki jih bomo v prihodnjih številkah poimensko navajali, priporočamo v branje, saj njihovi spisi kar sipljejo, zavestno ali nehoté, izrecno ali implicito, perišče priznanj, ki na slovenske zdomce in borce mečejo vedno lepšo in lepšo luč. Znati je treba brati, med vrsticami včasih, vedno pa z dobrim spominom na vojne in prve povojne čase.

Čeprav je „Odtujeni svet...“ Janeza Čučka večkrat dovolj zgovoren, potrebuje sem in tja kakšnih dobronamernih pojasnil, potrebnih za nekatere bralce, včasih pa verjetno tudi za pisca samega, četudi smo ga mi krstili za izvedenca v naših zadevah. Istočasno pa bomo uporabili tole razlago tudi zato, da nekatere njegove trditve še prav posebno podčrtamo.

Takoj v začetkih že postavi trditve, da se vodstvo slovenske politične emigracije „ni odreklo svojemu strateškemu cilju, zrušenju socialistične, samouprave in neukrščene Jugoslavije.“ K temu pristavljamo mi tale „malenkosten“ popravek oziroma vprašanje: kaj pa še dela KPJ tamkaj. če je Jugoslavija socialistična dežela? Bržkome je enakopravna vrstnica drugih političnih strank, ali ne? In še to: kaj je res „neukrščenost“ taka odlika tako za državo kot za posameznike? Ali ne bi bilo lepše rečeno „svobodoljubna“ Jugoslavija? Ali Janez Čuček ve, kakšno ime smo „neukrščenim“ nadeli med vojno? Natančno in zadeto povedano pa je stvar takale: rušenje jugoslovanskih komunističnih samodržcev je naše delo in je naš cilj!

„Politični emigranti živijo v svojem svetu, ki s tem, ki ga živimo mi, nima nobene zveze,“ nadaljuje pisec. To drži in je, hvalabogu, tako: mi živimo v svobodnem svetu. Naša „nemogoča verovanja in predstave“ pa se kljub temu lahko kdaj uresničijo, pa čeprav se zde nemogoča, gledana iz Čučkovega zornega kota. Takih „nemogočih“ dogodkov je daljna in bližnja in zelo bližnja zgodovina polna.

„Kadar je jugoslovanska scena v bolj burnem procesu razvoja, je to spodbudno za akcije politične emigracije in narobe,“ ugotavlja nato, nam pa vsili tole vprašanje: kako le naj bo „spodbudno“, če je pa njihov svet

poln „nemogočih“ verovanj? Trenutno je ta proces „razvoja“ buren, ali ne, saj drugače ne bi zaslužili politični emigrantje tolikega priznanja v Presernovem koledarju?

Nasplošno so po Čučkovem trije storniki, ki pogojujejo sovražno dejavnost zdomcev „proti Jugoslaviji“ (Jugoslavija in komunistična diktatura sta za tega strokovnjaka eno in isto!). Med te stornike navaja tudi „*notranje odnose*“ v Jugoslaviji. Mi si umišljamo, da meri tu na odnose med zatiralci in zatiranci, na razmerje med privilegiranim razredom in drugimi sloji „brezrazredne“ družbe. Seveda bi te odnose lahko tudi poimenovali drugače, n. pr. kot „napetosti“.

Čeprav smo pa politični emigrantje razbiti na vse mogoče skupine, pa misli Čuček, da „*liberalnejša*“ ni manj nevarna od „*konzervativne*.“ Tukaj pa moramo Čučka na vsak način popraviti: nevarna ni prav nobena, saj obe živita v svetu „*nemogočega verovanja in predstav*.“ Se vidi in pozna, da Čuček ve, kaj je dialektika.

Čuček tudi ugotavlja, da je politična emigracija medsebojno povezana, ne samo v posameznih državah, ampak celo medcelinsko, kar da misliti celo na neko sodelovanje „*njihovih zaščitnikov*“ (to je: zaščitniki posameznih emigrantov ali njih političnih vodstev). Delovanje teh emigrantov se je zadnje čase preneslo celo med „*naše delavce začasno zaposlene na tujem*.“ „*Posebno dejavna* — nadaljuje pisec — „*je sovražna emigrantska duhovščina*.“ („Vestnik“ izrabi to priliko, da istim, na katere misli Čuček, tukaj čestita.) Ker pa živimo politični emigrantje „*svoje neresnično življenje*“, pa res ni treba skrbeti, da bi zanesli seme protikomunističnega odpora še celo med delavce „*začasno*“ zaposlene na tujem! Mimogrede omenjeno: v stari in gnili Jugoslaviji so slovenski sezonski delavci hodili na delo v tujino in komunistična partija se je zgrajala. Seveda, „*tempora mutantur*“, samo komunisti ne.

Po Čučkovo smo slovenski politični emigrantje „*skrajno nazadnjaški klerikalci z le redkimi liberalnejše usmerjenimi osebnostmi*.“ Če so komunisti napredni in poleg tega še ljudje — odgovarjamo mi —, potem to drži, da smo zdomci nazadnjaški klerikalci. Seveda je pa tudi lahko, da ima kdo navzdol obrnjeno lestvico vrednot; saj pravijo nekateri, da je bolj pozitivno, da si „*za*“ nekaj, kot pa da si „*proti*“ nečemu. Recimo: božja zapoved se je glasila in se še glasi: ne kradi! ne ubijaj! Zdaj bi pa... glej res kam lahko z logiko prideš, če ti dialektika ne priskoči na pomoč.

Ker smo bili vsi politični zdomci med vojno okupatorjevi sodelavci, kot ugotavlja pisec, nas sicer meče v isti koš s Komunistično partijo Slovenije in Protimperalistično fronto, ki jo je KPS spravila v življenje 27. aprila leta 1941, malone dva meseca pozneje pa na Kardeljev predlog preimenovala v OF. Dva meseca „*smo*“ bili „*na fronti*“ proti Franciji in Angliji, tedaj v vojni z nacistično (z nacistično!, če nas spomin ne vara) Nemčijo, potem „*smo*“ se pa krstili za osvobodilno fronto slovenskega naroda. To po-

snemam oiz partizanske literature, ki jo Čuček pozna. In nam seveda ni ljubo, da nas meče v isti koš. Možno pa bi seveda tudi bilo, da je KPS sodelovala z okupatorji samo na videz, mi pa zares, ali pa tudi narobe: mi samo navidez, oni pa zares!

Čista resnica pa je, kar piše Čuček na str. 93 tega koledarja, da smo „si v prvem obdobju (po vojni) reševali gola življenja, vendar pa tudi takoj začeli s sovražno dejavnostjo v emigraciji.“ To se pravi: ko bi nas bili dobili, nas bi najprej zaprli, z nami lepo ravnali, nam poiskali dobrih zagovornikov in nepristranskih sodnikov, nas postavili pred vsem svetom pred javno sodišče, nas milo sodili in potem na lep način pobili. Tako „nekako“ kot so napravili z domobranci. Sicer priznamo: Čučkovo pisanje o nas je dobrohotno in prijazno, sovražna sta samo ton in videz, da s tem ugodí svojim delodajalcem, vendar bi koga od bralcev utegnil zavesti.

Čuček je bil pred časom v Argentini. Morda zato ali pa kljub temu, napravi tej deželi takle poklon: „Tako so v Argentini, ki je bila tradicionalno naklonjena vsakršni protikomunistični dejavnosti, našli izredno plodna tla, na katerih se ni bilo težko uveljaviti.“ Iz tega poklona zveni tako približno kot da Argentina ne bi vedela, da je Jugoslavija „socialistična“, „samoupravna“ in „neuvrščena“ dežela, proti kateri naj bi se borila naša politična emigracija. Naša protikomunistična borba naj bi bila samo slepilo v oči Argentini „naklonjeni vsakršni protikomunistični dejavnosti“, da se pod videzom „protikomunizma“ lahko borimo proti socialistični, samoupravni in neuvrščeni Jugoslaviji. Čuček, tole bi bilo treba potemtakem popraviti in spraviti v nekakšno skladje s prvimi ugotovitvami; ali pa so Argentinci res tako naivni in mislijo, da imajo v Jugoslaviji komunisti prvo, edino in zadnjo besedo?

Gremo z razpravo, ki nas ima za veljavne in pomembne, naprej: Argentina ima, pa tudi v Združenih Državah se tako godí, nekatere „politične emigrante, nameščene „v policiji, varnostno-obveščevalnih službah in drugod.“ Dodaja tudi tole: „V tem na pol podtalnem svetu vohunstva in nizkih udarcev so pomembni le rezultati in učinki. Metode in sredstva so postranskega pomena.“ Tu bi bilo potrebno pojasnilo, da velja taka „moralna“ v prvi vrsti za „socialistične“ dežele. Ko je Janez Čuček hodil po Buenos Airesu in obiskoval (ne: sodeloval z njimi) slovenska zdomska središča, najbrž ni spadal v ta podtalni svet vohunstva.

O Narodnem odboru za Slovenijo ima Čuček nekaj zelo točnih informacij, saj pravi, da so bili v njem „predstavniki vseh tedanjih glavnih (podčrtali mi!) političnih slovenskih (podčrtali mi!) strank.“ Ta Narodni odbor ni odobral revolucije in bratomornega klanja, ki ju je začela KPJ, stranka, ki je štela ob začetku vojne z 12 tisoč člani v celi Jugoslaviji in si je prilastila vso zakonodajno in izvršno oblast! Upor (reci: revolucijo) ljudstvo ni začelo spontano, ampak so ga zanetili komunisti, kot je zatrdil v svojem govoru Tito na letošnjo štirideseto obletnico zadnje garniture v KPJ. Recimo, da je Tito govoril resnico. Takim oblastnikom pravimo mi

svobodoljubni Slovenci *trinogi* in *samodržci*, ves svobodni svet pa *tirani* in diktatorji.

Narodni Odbor deluje „*z neskončnim besedičenjem, propagando*“ in „*pošilja različne proteste in peticije*.“ Tukaj se je Čučku spodrsnilo: njegov referat o *nepomembni* slovenski emigraciji, na devetih, gosto in jednato pisanih straneh, bi potem takem tudi lahko postavili na skupen imenovalec besedičenja. Nam je resnično žal za tisoče pomorjenih slovenskih domobrancev in drugih uvrščenih protikomunistov (ne le NO, skorajda vsak slovenski zdomec je glasnik tega rodomora!) in nimamo govorjenja o njih pokolu skozi zadnjih trideset let za preprosto besedičenje. To so težke besede, ki celo zdaj po tolikem času oblastnike domá, kot pravi necenzurirano pismo zdoma (ker pač ni šlo po normalni pošti), spravljajo v histerijo. Čuček, to niso slavošpevi o partizanskih zmagah in o partizanskih herojih. Herojov sicer mi nismo imeli, nekaj junakov je pa tudi bilo med nami! Tudi to misel o „besedičenju“ bi bilo treba torej popraviti.

Malenkostno napako je zagrešil pisec, ko postavlja besedico zakon med narekovaje, in govori, da je „*Slovenska Krščanska Demokratska Stranka*“ za jugoslovansko državo, „*ki bi temeljila na osnovah buržoaznega parlamentarnega „demokratizma*“. Kot mi vemo, so za parlamentarno demokracijo, ne za „*ljudske*“ demokracije. V taki državi naj bi bilo prostora le za desničarske stranke, „*vse drugo pa bi bilo zunaj „zakona*“. “ Da bi bralce Prešernovega koledarja ne navajal v zmoto, bi moral opustiti narekovaje okoli besedice zakon, kajti tukaj gre za naš zakon, ki bi bil čisto nekaj drugega od zdajšnjih jugoslovanskih „zakonov“. Besedici sta si podobni razlika je samo v narekovajih in, seveda, v pojmi. V takem parlamentarnem sistemu bi bilo prostora za *več*, ne samo desničarskih strank, pojm, ki je piscu morda tuj, Slovencem, ki so poznali prejšnje čase, pa verjetno ljub. Le kadar se besediči, pa taki miselni ali besedni odtenki niso važni. Iz teh razlogov si torej drznemo postaviti piko na i.

Slovensko Kulturno Akcijo sodi Čuček takole: „*V zadnjih letih je nekoliko spremenila svojo nekdanjo odkrito sovražno napadalnost do Jugoslavije in jo zamenjala z bolj prikritimi sredstvi*.“ Bralec že ve, da Čuček večkrat istoveti „*Jugoslavijo*“ s KPJ (kar je lahko posledica ljudskošolske izobrazbe, ki človeka lahko za vedno vtesni v neudobne kalupe), o sedanjih „*prikritih sredstvih*“ pa se nadrobno ne razpiše. Kulturni Akciji je uspelo „*prodreti ne samo med naše delavce na začasnem delu na tujem, marveč tudi v zamejstvo*.“ Ker je „*klerikalni književnik Alojz Rebula*“ trdil nekje, da „*imajo Slovenci dve kulturni središči, od katerih naj bi bilo eno v Ljubljani, drugo pa v Buenos Airesu*“, ga Čuček blagohotno popravi, rekoč, da delo le-tega skorajda nima umetniških kvalitete kot „*ocenjujejo objektivni poznavalci*.“ Pisec bi nam napravil veliko uslugo, ko bi nekaj teh objektivnih poznavalcev poimenoma navedel in povedal še tiste, ki tem objektivnim poznavalcem to objektivnost podeljujejo. Alojz Rebula najbrž ne spada med take poznavalce?

Izredno velik del svojega razpisa posveti Čuček „Vestniku“ Slovenskih protikomunističnih borcev in sorodni domobranski reviji „Tabor“, za kar smo mu dolžni precejšnjo zahvalo, četudi verjetno obžaluje njuno „povprečnost“. Take novice resnično med številne (od redkih?) bravcev Prešernovega koledarja prinašajo blago razpoloženje. Je pa tudi tu zagrešil majhen spodrsrljaj, ko je komunistična grozodejstva, o katerih pišeta tako „Vestnik“ kot „Tabor“, dal med narekovaj. Morda zanj „komunistično grozodejstvo“ ni dovolj krepak izraz, ali pa ne verjame vanj, ker do sedaj še ni imel dostopa do naših publikacij.

Če je dovolj zanesljiva oseba, naj se pisec in strokovnjak o naših vprašanjih obrne na Vseučiliško knjižnico v Ljubljani. Ko ga pot znova zanese med nas „Argentince“, mu s tem lahko postrežemo; če želi, popolnoma na skrivnem.

Za tem našteva Čuček še celo vrsto slovenskih zdamskih organizacij in ustanov, skorajda vse s predznakom „slovenski“, kar pa Čučku ne vzbudi pozornosti, čeprav se govori o istih ljudeh, ki so nekdanje izdajali slovenske komuniste. Tako vztrajanje in sklicevanje na prilastek „slovenski“ je vsakakor nenavadno pri navadnih izdajalcih in zato nanj opozarjamo, da bo slika o slovenskih zdamskih čim popolnejša. Govori tudi o nastanku skupin in strank, ki pa imajo „sporne zgolj različne poglede, kako ta osnovni smoter uresničiti.“ Za skupen smoter imajo seveda „protijugoslovansko“ delovanje. Tako pokaže Čuček na živ primer resnične demokracije, ki jo slovenski zdamski vadimo med seboj. Tudi duh hlapčevstva, ki je bil menda vedno značilen za nas klerikalce, je izginil iz naše srede, saj ko vleče vsak po svoje, menda se pri tem ne klanjamo eden drugemu. „Narodni odbor je odločil, pa konec!“, take krilatice pač ni slišati med nami. Tudi KP nas še ne vodi in ne misli namesto nas. Moti se Čuček verjetno tudi o številu skupin, kajti edinole vodstvo je tisto, ki (po njegovi ugotovitvi) še politično deluje, tako da so te skupine verjetno le še gotove podmene, ki jim manjka resnične osnove.

Za bivše liberalne stranke navaja Čuček takle program: pluralistična, parlamentarna in konfederativna ureditev jugoslovanske skupnosti narodov, „mirna kontrarevolucija“ in „narodna sprava“. O primernosti in neprimernosti tega programa ima Čuček (verjetno) svoje mnenje, ne pove ga pa ne.

Zelo pohvalno piše tudi o deležu slovenske zdamske duhovščine, zato izpisujemo nekatere daljše odlomke:

„Kolikšen je natančen delež duhovščine v vrstah slovenske politične emigracije po svetu, v Argentini pa še posebej, je izredno težko povedati, da pa je velik in pomemben, ne more biti nobenega dvoma.“ In spet drugod: „Ni jih veliko — okoli 200 — toda njihov učinek je večji kot bi bilo to mogoče soditi zgolj po razmeroma skromni številki. Razlog temu je mogoče iskati v visokošolski izobrazbi, veliki zagrizenosti in enotnemu vodstvu. Cilj je skupen in enak vsem, pa naj delujejo v Buenos Airesu, Clevelandu

ali Münchnu: sovražna dejavnost proti socialistični in neuvrščeni Jugoslaviji.“ Ko govori o načinu njihovega delovanja, pove, da so duhovniki prisotni „tudi v političnih in družbenih ter izobraževalno-vzgojnih ustanovah, še posebno aktivni pa so pri izdajanju časopisov in drugih publikacij.“ Z ozirom na slovenske delavce „začasno zaposlenimi na tujem“ zaznamuje delavnost duhovnikov rekoč, da „posredujejo zaposlitve, nudijo finančno podporo, organizirajo dopolnilni pouk slovenščine, otroško varstvo, družbene in športne prireditve, različne izobraževalne tečaje, celo plesne večere in podobno.“ Same pohvalne, vendar stvarne izpovedi.

Precej zadet je tudi pri naslednjem opisu: „Slovenska politična emigracija je v Argentini že leta 1950 začela organizirati sistem dopolnilnega šolanja za drugo generacijo ubežnikov iz Jugoslavije. S tem so hoteli ohranjevati slovenski jezik in kulturo ter prepričati, da bi druga generacija slovenskih političnih emigrantov padla pod prevelik vpliv argentinske sredine — predvsem pa si tako omogočiti organiziran ideološki in politični vpliv na najmlajše. To se ni dogajalo (in se dogaja) samo v Argentini“, ampak pri vseh večjih skupinah slovenskih političnih emigrantov. Janez Čuček je od svojih obiskov v zdornskih središčih nedvomno odnesel močan in vsestransko pozitiven vtis, ki mu je morda celo zamajal trdnost njegove ideološke „zgrajenosti.“

Ko poroča o socialni sestavi slovenske politične emigracije, pravi, da je njena posebnost „neobičajno visok odstotek inteligence, še posebej duhovnikov in ljudi s srednjo izobrazbo“, prednost, ki smo jo mi zdornci¹⁾ izrabili v svoje namene, „zakaj medtem ko ni mogoče zanikati koristnega delovanja različnih emigrantskih šol in tečajev za ohranjanje slovenskega jezika (manj kulture, ki je že ideološko pobarvana in na nizki ravni), pa ostaja prevladujoča značilnost dopolnilnega šolanja prav izredna ideološka in politična indoktrinacija.“ Ideološko pobarvana kultura je za Čučka (kot se izbere iz konteksta) očitno negativen pojem, vendar sodimo, da je to kritično želo v resnici naperjeno na kulturo v domovini.

Za konec prihrani Čuček komentar o skupinskih obiskih slovenskih zdorncev v zaslužjeni domovini in dobesedno prepíše Vestnikov zapis z naslovom „Nekaj vprašanj rojakom, ki gredo v Ljudsko republiko Slovenijo na počitnice“ in je bil priobčen leta 1974 v 9/10. številki našega lista. Ta ponatis v Prešernovem koledarju je namenjen Slovencem domá in je zlatá vreden. Čuček je opravil veliko delo. Nekateri za nas neprijetni ali pa nasmeh vzbujajoče trditve mu oprostimo, ker ga razumemo. Če je v našem zapisu o njegovem spisu sem in tja privrela na površje skromna ironija, naj zamiži, je pa iskren, res iskren naš naslov „Priporočamo Janeza Čučka.“²⁾

¹⁾ Pojm „zdomstva“ uporabljamo mi v njegovem edinem in pravem pomenu, kot ga je Francé Dolinar z avtorsko pravico določil in strogo omejil v izboru „Slovenska kri iz roda v rod“, izišlem julija 1976 v okrilju bue-nosaireskega srednješolskega tečaja (str. 21—29). Janez Čuček, kot so

POTURICA

Poturico so imenovali v času turških napadov na slovensko zemljo človeka, ki je prodal svojo narodno čast ter se za skledo leče vdinjal turškim roparjem. Izdajal je lastne rojake in vodil turške čete v kraje, kjer so se skrivali ljudje pred Turki. Spisi iz tistih časov pripovedujejo, da so bili poturice hujši od samih Turkov. — Slovenski pravopis pravi, da je poturica ime za odpadnika.

Pozneje smo dobili novo skupino takih poturic — nemčurje. To so bili (in na Koroškem jih je še mnogo) neznačajni Slovenci, ki so zatajili svojo slovensko mater, svoj slovenski jezik, svoj narod in klonili pred nemškim velikanom — zopet za skledo leče. Soglasna sodba vseh, ki te narodne izdajalce poznajo, je, da so nemčurji hujši, brezobzirnejši in nasilnejši od pravih Nemcev.

Med komunistično revolucijo pa se je pojavila tretja skupina poturic. To so bili ljudje, ki so izšli iz krščanskih družin, imeli krščansko vzgojo, pa so — zopet za skledo leče — odvrkli svoje krščanstvo in se postavili v službo največjega nasprotnika krščanstva — komunizma.

Eden izmed takih poturic-odpadnikov je bil in je še **Tone Fajfar**, član vseh mogočih komunističnih odborov med komunistično revolucijo na Slovenskem, strastni zagovornik vseh nasilij in vseh umorov, ki so jih tedaj komunisti zagrešili. Posebno srečen je bil ob umorih dr. Marka Natlačena in prof. Ehrlicha.

Tone Fajfar se je rodil v krščanski družini, imel je krščansko vzgojo, bil je zaposlen v misijonski tiskarni slovenskih lazaristov v Grobljah pri Domžalah. Bil pa je častihlepen in imel je visoke ambicije, ki jih po normalni poti ni mogel uresničiti. Ko je prišel v stik s komunisti, si je mislil, da bi se dalo po komunistični lestvici priti naprej. Pridružil se jim je in pljunil na vse to, kar mu je bilo do tedaj sveto. Stopil je v komunistično partijo in bil bolj brutalen kot stari komunisti.

Naj iz Fajfarjeve knjige „Odločitev“ navedemo samo nekaj stavkov, ki pokažejo, kako nizko je padel ta človek. Na str. 17 pravi Fajfar: „Vseh 20 let so režimi in cerkev zasipali ljudi z blatom obrekovanj proti komunizmu in Sovjetski zvezi. Od tam je po njihovem prihajalo na svet vse gorje; sam Antikrist grozi, da bo uničil časno in večno srečo krščanskih duš. In

bralci že sami lahko opazili, pa ta izraz nevedé in nepravilno uporablja ali pa si ga je namenoma nasilno prilastil in ponaredil. Ko bi ne bilo tako, slovenskih delavcev „začasno“ na tujem ne bi prišteval med zdomce, razen seveda, če ima njihovo „začasnost“, na kateri pri vsakem pisu skrbno vztraja, navsezadnje le začasno, in sklepa na veliko možnost, da se gospodarski izseljenci, potem ko v tujini spoznajo demokratični način življenja, svobodno odločijo in vključijo v slovensko združenost.

2) Janezu Čučku v spodbudo, „da bi se drugič potrudil napisati boljše“, je „Vestnik“, št. 1—4/76, ponatisnil odlomke iz njegovega „Južnoameriškega dnevnika“ in jih primerno komentiral.

pobožne ženice so se v grozi križale, ko so jim gospodje s prižnic slikali neznanse nevarnosti, ki čakajo človeštvo, če komunizem ne bo uničen.“

Na str. 18 pa beremo: „Toda ljudstvu s tem ni bilo pomagano. Ugrezalo se je v čedalje večje stiske. Duhovni vodniki so zato kazali na onostransko srečo in blaginjo, ki čaka vsako bogaboječo in trpečo dušo. Potrpeti je treba s težavami, ki te tarejo na tem svetu, zgarana krščanska duša. Čim bolj boš ponižen in potrpežljiv, tem večje plačilo te čaka na onem svetu. Kdor pa se upira duhovni in svetni gosposki, ga ne čaka kazen samo na tem svetu, ampak predvsem močna zamera v nebesih. Tak bo prej ali slej prišel hudiču v kremplje. In kaj se pravi pritji hudiču v roke, so bile krščanske duše natančno poučene. Domači gospodje, zlasti pa tisti, ki so vodili po naših farah svete misijone, so znali ljudem naslikati vso peklenko mašinerijo, kjer se cvró, navijajo, lomijo, prešajo in na vse druge načine obdelujejo grešne duše. In v to satanovo kraljestvo bo prišel vsakdo, ki na tem svetu ne mara potrpeti, ki se upira — prav posebno premišljene muke pa čakajo tam vsakogar, ki se na tem svetu vda satanovemu nauku komunizma...“

Tako sarkastično in cinično so pisali o veri samo še francoski jakobinci pred dvesto leti. Tako globoko padejo v življenju samo poturice-odpadniki. Da bi prevpil svojo vest, ki mu stalno očita, da je izdal svojo mater, svoj narod, svoje prepričanje, svoj poklic misijonskega sodelavca, z vso silo bruha strup na vse to, kar mu je bilo včasih dobro in pravilno.

Ogabna laž

Na str. 30 pravi Fajfar: „Vse je bilo zastavljeno tako, da bi se mogel okupator počutiti v Sloveniji lepo in brez skrbi. K temu sta Natlačen in šef policije dr. Hacin hotela pripomoči še na ta način, da sta izročila Italijanom sezname komunistov. Računala sta, da bi edino ti mogli biti v nadlego lepemu in mirnemu sožitju narodnih voditeljev in cerkve s fašistično oblastjo.“

Ta laž je izmed številnih laži v Fajfarjevi knjigi največja in najbolj ogabna.

Še živi vrsta prič, katerim je dobro znano, da je dr. Natlačen ob prihodu Italijanov dal nalog, da se seznami komunistov sežgejo. In to je dr. Hacin tudi storil. Mnogi so bili že tedaj in tudi še pozneje mnjenja, da se je dr. Natlačen s tem nalogom prenačil in da bi ti spiski pozneje, ko so Vaške straže in Domobranstvo vzele boj zoper komunizem v svoje roke, lahko prav prišli pri iskanju krvoločnih zločincev zoper pošteno slovensko ljudstvo.

Komunistični opreda

Fajfar je bil v komunistični Osvobodilni fronti zastopnik krščanskih socialistov. Kmalu pa se je tajno včlanil v komunistično partijo in je med krščanskimi socialisti izvrševal naloge, ki mu jih je dajala partija. In ta naloga je bila, da prepelje maloštevilno skupino krščanskih socialistov po-

polnoma pod vpliv partije oz. v partijo samo. Velika Fajfarjeva zasluga je bila, da je prišlo do tako imenovane „dolomitske izjave“, v kateri so se krščanski socialisti (nekateri z veliko težavo) in levičarski sokoli odpovedali ustanavljanju svojih lastnih organizacij in političnih strank in se popolnoma podredili komunistom, ki so edini obdržali še naprej svojo stranko-partijo. Tako je Fajfar izdal lastne sodelavce, katerim se je hlinil kot njihov somišljenik.

V dveh brošurah je Fajfar toplo priporočal komunistično partijo. Prva je imela naslov „Farizejska bela garda“ in ta je v knjigi „Odločitev“ ponatisnjena na str. 209-220. Druga brošura pa je imela naslov „komunistična nevarnost“ in je pravi slavošpev komunistični partiji. V njej skuša Fajfar dokazati, da je partija rešila slovenski narod, da ne preganja vere in duhovnikov, da z vsemi pravično postopa itd. Tudi to brošuro je Fajfar objavil v svoji knjigi na str. 557. In je prav, da jo je objavil, da bo imel zgodovinar dokaz Fajfarjevega hlapčevstva slovenskim komunistom.

Še ena velika laž

V Fajfarjevi knjigi je — podobno kot v številnih partizanskih knjigah doma — nešteto laži. Prav posebno debela pa je naslednja, objavljena na str. 553, pod črto, kjer pripoveduje o pohodu domobrancev čez Ljubelj in o bitki pri boroveljskem mostu. Fajfar pravi: „Partizani so držali boroveljski most, razoroževali so Nemce in jih zajemali v ujetništvo. Na vrsto je prišla SS-divizija, ki se ji ni dalo v jugoslovansko ujetništvo. Takrat so ji prišli naproti angleški štabni oficirji iz Celovca in so se z Nemci tajno dogovorili, naj napadejo partizansko četo ob dravskem mostu, čeprav je medtem Nemčija že kapitulirala. Nemci so udarili s tanki in topništvom po maloštevilnih partizanih, ki niso mogli vzdržati takega navala. Nato se je vsula čez Dravo vsa nemška in za njo domobranska vojska v blagohotno angleško ujetništvo.“

Ni potrebno, da zanikamo to velikansko Fajfarjevo laž. Niso jo zanikali samo domobranci in drugi protikomunistični pisci, zanikali so jo celo nekateri partizanski pisci. Naj navedemo samo nekatere: Ivan Križnar, partizanski častnik je v Delu (27. 5. 1975) zapisal, da sta dva udarna domobranska bataljona zavzela boroveljski most. — Partizanski poveljnik Peter Stante je v poročilu v Delu (28. 5. 1975) sramežljivo priznal, da so „močnejše sovražnikove sile“ premagale partizane pri boroveljskem mostu. Ne pove pa Stante, kdo so bile te sile. Angleži gotovo niso bili, tudi je malo verjetno, da bi bili Nemci, ki so tri dni prej kapitulirali. Ostanajo torej samo še domobranci. Fajfara je seveda sram priznati, da so domobranci pod vodstvom polkovnika Vuleta Rupnika premagali in razgnali partizansko vojsko pri boroveljskem mostu. Zato si je izmislil gorostasno pravljico, da so Angleži naročili Nemcem in to celi SS-diviziji, da naj napadejo partizane. Fajfarju se zdi namreč bolj primerno pisati, da je dobro oborožena nemška SS tankovska divizija premagala partizane, kot pa priznati, da so jih premagali domobranci.

Če ima Fajfar kaj poguma, naj naznani sedaj komunističnem sodiščem tiste partizanske priče, ki priznavajo, da so domobranci pri boroveljskem mostu premagali partizane in odprli pot čez most ostalim domobrancem in slovenskim civilnim beguncem, da se bo videlo, kdo laže.

Še marsikaj bi lahko napisali o tej poturici. Fa mislimo, da je to dovolj in da že gornji podatki dajejo jasno sliko ene najbolj žalostnih figur komunistične revolucije na Slovenskem.

Zoran

Pisma uredništvu:

Naš boj še ni končan

Že mnogokrat smo mi protikomunistični borci in politični emigrantje izjavili in to danes znova potrjujemo, da naš boj s komunizmom še ni končan in ne more biti končan vse dotlej, dokler ne bo slovenska domovina rešena komunističnega okupatorja. Osvoboditev naše domovine je naša prvenstvena naloga. Ni s tem rečeno, naj ne delamo načrtov za ureditev domovine po osvoboditvi izpod komunističnega jarma. Gotovo je to prav in koristno. Toda prvo delo je zrušiti komunistični režim, ki je zasužnjil naš narod, in za to delo moramo uporabiti vse svoje moči.

Ko govorimo o boju, ne mislimo na boj s puško. Za boj so na razpolago tudi druga sredstva, tako imenovani intelektualni način borbe: stalno obveščanje svetovne javnosti o kršenju človeških pravic in nesvobodnih razmerah, v katerih naš narod živi, širjenje literature o komunističnih *grozodějstvih* med vojno in po vojni, pridobivanje uglednih prijateljev in zaveznikov in tudi v organiziranju stikov s svobodoljubnimi rojaki domá.

Ker smo trdno prepričani, da moramo naš boj z vsemi silami nadaljevati, zato imamo za napačno in nepravilno stališče *g. Franca Jeza*, ki ga je zapisal v lanskoletni 10. številki „Nove Hrvatske“. (Ne zdi se nam umestno, da iznaša *g. Jeza* slovenske probleme v hrvatskem časopisu, ko ima za to na razpolago dovolj slovenskega časopisja; Hrvatje n. pr. svojih zadev ne obravnavajo v slovenskih publikacijah). *G. Jeza* je namreč tamkaj zapisal, da vztraja Narodni odbor za Slovenijo (in z njim seveda vsi tisti, ki njegovo delo odobravajo), „na tezi o kontinuiteti državljanske rata u Sloveniji u godinama 1941—45.“ Ta stavek vsekakor zveni kot očitek in kritika do politike, ki jo v tem pogledu vodi NO za Slovenijo, in kot zagovor tistih, ki obstoj nesvobodne komunistične republike Slovenije sprejemajo kot dokončno in nespremenljivo dejstvo.

Slovenski protikomunistični boreci in z njimi tudi ostala slovenska politična emigracija pa v vprašanih osebne in narodne svobode odločno zavračamo vsakršno popustljivost in se naša borba ne bo prenehala, dokler se taka svoboda na slovenskih tleh ne uresniči.

Rudolf Smersu

Še rož na Karlov grob

Ko se je v soboto, 22. januarja 1977 kot blisk po Torontu raznesla novica, da je umrl Karel Mauser, smo Slovenci v Torontu onemeli od žalosti. Vedeli smo sicer, da je bil operiran na srcu, vendar ni nihče pričakoval, da bo umrl. Takoj naslednjega dne nas je odšlo več Slovencev z avtomobili v Cleveland, da se zadnjikrat poslovimo od dragega Karla in izrazimo družini sožalje.

V nedeljo zvečer smo se zbrali v pogrebem zavodu, ki je bil nabito poln ljudi, zbranih ob pokojnikovi krsti in poslavljajoč se od njega, ki ni bil samo velik pisatelj, ampak vsem tudi prijatelj in vodnik.

Mnogo znancev, prijateljev in uglednih ljudi sem že kropil, toda toliko solznih oči kot pri krsti Karla Mauserja še nisem videl. Njegova smrt je pokazala, kako zelo je bil priljubljen. Ob veliki žalosti nam je ostala edino ta tolažba, da se je dragemu Karlu končalo trpljenje in gotovo že uživa rajsko blaženost pri Bogu. Rajni Karel je bil — poleg vseh svojih vrlin — tudi globoko veren človek, ki je živel po veri in bil velik poštenjak od vrha do tal.

O vrlinah rajnega Karla je bilo že marsikaj napisanega. Jaz bi poudaril njegovo silno skromnost in ponižnost. Ko sem mu pred mnogimi leti, ko se še nisva bliže poznala, rekel „Vi“, je bil kar hud in je rekel, da ga moram tikati. — Ko sem se lansko jesen mudil v Clevelandu, sem pri gostoljubnih Mauserjih tudi prenočil in bil nad vse prijazno postrežen. Takrat pač nisem mislil, da ga živega ne bom več videl.

Ko smo ob krsti molili žalostni del rožnega venca, sem nehote mislil tudi na trpljenje rajnega Karla in na njegovo življensko trnovo pot. Toda Karel je končal svoj križev pot in je prišel do cilja, ki je Bog in večna sreča v nebesih.

Mi Slovenci mu bomo vedno hvaležni za vse njegovo nesebično delo med nami, ki ga je opravljal kot pisatelj, prijatelj, svetovalec in zlasti vodnik nam slovenskim protikomunističnim borcem. — Zbogom, dragi Karel in Bog Ti povrni vse dobro, ki si ga storil za nas.

Ciril Preželj

Toronto, 18. junija 1977

„Dialog ne poteka le med sogovornikoma, ni le razgovor ali razmišljanje v dvoje, ampak se razvija med tremi činilci: poleg sogovornikov stoji še od človeka neodvisna objektivna resnica.“ — Dr. Milan Komar.

Materam slovenskih domobrancev!

Vsako leto se spominjamo smrti naših domobrancev. Namen teh spominskih proslav pa ni vzbujati sovraštvo in maščevanje, to prepuščamo božji modrosti —, ampak to, da ne pozabimo bistva našega boja.

Danes posvetimo nekaj trenutkov materam naših domobrancev, ki so trpele in še trpijo ob spominu na sinove padle med vojno in tiste v mesecu juniju 1945. Oni, ki so dali življenje za Boga in domovino — so dotrpeli in upamo, da že prejemajo plačilo za zvestobo Bogu in domovini. Solze, ki so jih prelivale naše matere, se nočejo posušiti. Vedno znova se odpira rana v srcu naših mater in krvavi. To je tisto nevidno mučeništvo, ki ga razume samo srce matere.

Kakor smo dolžni hvaležnosti onim, ki so padli in s tem dokončali pot po solzni dolini, prav tako moramo biti hvaležni našim materam za tisto brezkončno trpljenje, ki bo ugasnilo šele tedaj, ko se bodo za vedno poslovile od nas.

Hvala Bogu, da je mnogo napisanega o mučeništvu in smrti naših junakov. Prav tako bi tudi matere zaslužile, da se jim postavi tak tiskani spomenik. Danes, po tolikih letih, to skoraj ni mogoče, ker čas celi rane. Hočem pa samo spomniti, da vsako leto obudimo spomine na muke naših mater, in da so te muke — z vdanostjo prenašane — tako za matere kakor za naš slovenski narod predragocen zaklad, ki nam bo dal doživeti boljše čase. Trpljenje, z ljubeznijo sprejeto in vdano prenašano, je poroštvo vstajenja v verskem in narodnem oziru.

Zato tebi, slovenska mati — mislim na vse: na one iz Gorenjske, Dolenjske, Notranjske, Štajerske, Primorske in Koroške —, danes poklanjam ta venček hvaležnosti. Hvala za Tvoje solze, hvala za tvoje molitve, hvala, ker si nas prav učila verovati v Boga, ljubiti domovino, hvala ti, ker si nas vodila na Marijina božja pota in nas izročala v ljubeznjive roke nebeške matere.

Msgr. Franc Novak

Povem vam, da bodo za vsako prazno besedo, ki jo ljudje izgovore, na sodni dan dajali odgovor (Mt. 12, 36).

Kristus

Iskrene čestitke trem materam ob njihovi 80-letnici

Letošnje leto je bogato na osemdesetletnicah zavednih in odločnih protikomunističnih slovenskih mater v Argentini. V prejšnji številki Vestnika smo že čestitali gospej Frančiški Bergantovi, danes pa prav tako iskreno in pristržno čestitamo še trem materam k njihovi osemdesetletnici. To so:

Gospa Antonija Uštar, rojena 16. januarja 1897 v Prikrnici, župnija Moravče. Med drugo svetovno vojno je mnogo pretrpela od komunistov in Nemcev. Sina Toneta so Nemci mobilizirali. Sin Francelj je stopil v domobranske vrste in se izkazal kot junaški borec. Leta 1945 se je Uštarjeva družina podala na begunsko pot, ki se je končala v Argentini.

Gospa Rozalija Kos, roj. Kunaver, rojena 15. aprila 1897 v vasi Spodnji Tustan pri Moravčah. Tudi njej ni bilo prizanešeno, zlasti ne med vojno in v tujini. Sin Ivan — vzoren katoliški mladenič — se je kot domobranec boril za svojo domovino, bil iz Vetrinja vrnjen in umorjen pri Teharjah. Naša jubilarntka je po težki begunski poti čez Ljubelj končno prispela v Argentino, kjer živi pri svoji hčerki Marički.

Gospa Franja Knavs roj. Rojc, rojena 11. maja 1897 v Loškem potoku na Notranjskem. Zaradi svojega protikomunističnega prepričanja je morala s svojo družino zapustiti svoj dom in se preseliti v Ljubljano, maja 1945 pa je nadaljevala pot v begunstvo — preko taborišč v Italiji v Argentino, kjer živi pri svoji hčerki Mileni, poročeni z g. Štefanom Drenškom.

Vsem trem želimo še mnogo let zdravega in srečnega življenja in obilo božjega blagoslova!

Č. g. Janez Šuštaršič — srebrnomašnik

Duhovni vodja DSPB na Gilbertu, župnik Janez Šuštaršič je v nedeljo 5. junija t. l. obhajal 25-letnico mašništva. Farani so mu napravili lepo slavo, katerega so se seveda udeležili tudi bivši protikomunistični borci, ki so člani DSPB na Gilbertu.

Srebrnomašnik se je rodil v Mengšu na Gorenjskem. Po končani vojni se je s svojo družino podal na begunsko pot na Koroško. Brata domobranca so Angleži vrnil v domovino, kjer je bil umorjen. Naš jubilarnt je nato odšel v bogoslovje v Brixen, nadaljeval študije v San Luisu v Argentini in jih zaključil v semenišču v St. Paulu v Minnesoti. Po posvečenju je duše pasel na raznih krajih, sedaj pa je župnik na fari sv. Jožefa na Gilbertu.

G. Šuštaršič je duhovnik po božji volji in vsi ga imamo radi. Lepo skrbi za naše duše. Posebno je priljubljen pri mladini. Redno se udeležuje vseh sestankov protikomunističnih borcev.

Vsi borci in še posebej uredništvo „Vestnika“, katerega sodelavec je, mu pristrčno čestitamo in prosimo Vsemogočnega, da mu nakloni vse svoje blagoslove.

G. Stanko Masič – 90-letnik

Náš velik prijatelj in odločen protikomunist, g. Stanko Masič, ki živi v Chicagu (ZDA), je nedavno dopolnil 90 let. Lepa je ta številka in mu k temu jubileju iskreno čestitamo.

Náš jubilanť je dovršil na Dunaju pravne študije, se je kot avstrijski častnik udeležil prve svetovne vojne in je po zlomu Avstro-ogrske monarhije pomagal pri slovenski vladi v Ljubljani. Bil je izrazit javni delavec in je sodeloval v mnogih organizacijah: v akad. društvu Danici, v Slov. katol. akademskem starešinstvu, v orlovski organizaciji in drugje. Bil je v visokih službah v Beogradu, nazadnje pa je bil član vrhovnega upravnega sodišča v Celju. Kot odločen in delaven protikomunist je odšel ob koncu druge svetovne vojne v begunstvo in se naselil v Združenih državah Amerike, kjer živi sedaj kot upokojenec v starostnem domu v Chicagu. — Ko mu pristrčno čestitamo k 90-letnici, mu obenem želimo še mnogo zdravih in srečnih let!

V SPOMIN

Duhovnik Marko Kranjc – umrl

V Gorici je dne 11. maja 1977 v 89. letu starosti umrl eden izmed najstarejših slovenskih javnih delavcev, duhovnik Marko Kranjc. Rojen je bil 11. maja 1888 v Veliki Zimici v bližini Maribora v času, ko se je germanstvo in z njim zvezano potujčevanje Slovencev širilo kot povodenj po vsem štajerskem delu slovenskega ozemlja. Temu germanskemu prodiranju se je uprl že škof Anton Martin Slomšek. Na političnem in prosvetnem področju je ta boj z Nemci nadaljeval dr. Anton Korošec skupaj z narodno zavednimi laiki in duhovniki. Eden izmed najbolj delovnih sodelavcev dr. Korošca je bil mladi kaplan Marko Kranjc, ki se je z velikim navdušenjem vrgel v javno delo — prosvetno in tudi politično, ker je tedaj primanjkovalo laičnih politikov. Bil je izvoljen za narodnega poslanca. Ob izbruhu druge svetovne vojne je moral pred Nemci zbežati iz Maribora v Ljubljano, kjer je deloval v Slovenski zavezi in v Narodnem odboru za Slovenijo ter je po vseh svojih močeh podpiral protikomunistični boj s pisano in govorno besedo.

Vsemogočni naj mu nakloni pravično plačilo!

Anton Oven – umrl

Dne 11. julija 1977 je v 69. letu starosti umrl v Tabladi (Argentina) Anton Oven. Starejša generacija ga dobro pozna kot požrtvovalnega mla-

dinskega delavca in izvrstnega telovadca pri Orlu ter odločnega protikomunista in domobranca. Tudi na prosvetnem in političnem področju se je živahno udeleževal. V času vojne je bil v internaciji v Gonarsu in v Reniciju. Po vrnitvi pa je takoj stopil v Slovensko Domobranstvo, kateremu je posvetil vse svoje sile. Ob koncu vojne je z ostalimi begunci odšel v Avstrijo in od tam odpotoval v Argentino. Tudi v Argentini se je vključil v slovensko javno delo. Bil je med ustanovitelji Našega doma v San Justo, v katerem je živahno deloval, dokler mu je zdravje to dopuščalo. Bil je član raznih slovenskih organizacij. Kako je bil spoštovan in priljubljen pri Slovincih, je pokazal njegov pogreb.

Dobri Bog naj mu nakloni večni mir in pokoj!

DRUŠTVENE NOVICE

Slovenski spominski dan v Clevelandu

Zadnjo majniško nedeljo je DSPB v Clevelandu praznovalo letošnji spominski dan pri Lurški Materi božji na Chardon Rd. v Clevelandu.

Krasno jutro je privabilo izredno mnogo ljudi. Že precej pred napovedano uro so se zbirali ljudje, in skupina narodnih noš se je večala in pripravljala, da z odborniki društva, ki so nosili venec, v procesiji spremlja duhovnika g. dr. Pavla Krajnika in g. Julija Slapšaka od cerkve do votline, pred katero sta opravila koncelebrirano sv. mašo za vse slovenske žrtve komunizma in za vse, ki so zavoljo komunizma zapustili domovino in našli grob na tujem.

Ko se je pomikala procesija proti oltarju, je donela Marijina pesem preko zvočnikov po vsem romarskem prostoru. Pred oltarjem je že prepeval mladinski pevski zbor pod vodstvom našega požrtvovalnega člana g. Mihaela Vrenka, ki je pripeljal tja tudi svoje orgle in organistinjo. Skoro vsi otroci so bili v narodnih nošah in dečvah. Med sv. mašo je mladinski zbor prepeval ljudske pesmi in pritegnil tudi ostale navzoče. Vmes pa je moški zbor ubrano zapel „Zgodnja danica“ in „Jaz sem vstajenje in življenje.“ Prošnje za vse potrebe in zahvalne vzklike je pel ing. Jože Likozar, odpevala sta mladinski in moški zbor. Pridigal nam je g. dr. Krajnik in njegove globoke misli so napravile na vse velik vtis.

Pred zadnjim blagoslovom so odborniki dvignili venec k Mariji, in moški zbor je medtem občuteno zapel: „Oj Doberdob,“ kar je prenekaterim privabilo solze v oči.

Po sv. maši je bilo na voljo kosilo pri č. sestrah, ki imajo v lasti ta romarski kraj.

Ob 2 pop. nas je spet Marijina pesem klicala k votlini, kjer sta se nam pridružila za pete litanije še gg. J. Božnar in J. Simčič, ki sta bila dopoldne zadržana s sv. mašami pri fari.

Po litanijah smo se odpeljali na pokopališče Vernih duš, kjer smo se ob pol 4 zbrali pri križu. Tu so duhovniki opravili molitve za rajne in smo skupno zapeli nekaj pesmi.

Vsi smo občutili, da letos ni med nami našega zveznega predsednika Karla Mauserja, ki je vedno s tako ljubeznijo in spoštovanjem pripravil spominske proslave, zdaj pa že sam počiva v prezgodnjem grobu, kamor smo se od križa vsi podali. Z nekaj psalmi in molitvijo očenaša smo počastili njegov spomin. Moški so mu zapeli: „Gozdič je že zelen“, položili smo mu na grob šopek rdečih nageljnov, prevezan s slovensko trobojnico, in prižgali svečo.

Le dva groba proč od Mauserja je pokopan Joško Intihar in še malo dalje v istem predelu Silvo Sekne, ki jima je komunistična krogla v Vietnamu končala mlado življenje. Tudi pri njima smo skupno pomolili, položili šopek in prižgali sveče, s čemer je bil spored spominskega dne zaključen.

Pokopališče je bilo kot cvetoč vrt, ker je bil naslednji dan tudi državni praznik — Spominski dan.

Mislím, da bi težko na kakšen drug način tako zelo občutili bližino tistih, katerim na čast obhajamo ta dan, kot prav z obiskom pokopališča, kjer je našlo svoj zadnji dom že toliko naših ljudi. Še ure po končanih skupnih molitvah smo ostali na pokopališču in vsak po svoje vasovali ob grobovih svojih sorodnikov in prijateljev.

Zdi se mi, da nas je spominski dan dvignil iz vsakdanjosti s prav posebnimi čustvi, nam utrdil zavednost in da nas je bil iz onostranstva vesel naš pogrešani predsednik Karel.

Hvaležen vsem za sodelovanje
Vinko Rožman, predsednik
Junij 1977

Spominska proslava na Gilbertu

Dne 12. junija 1977 popoldne je DSPB na Gilbertu pripravilo spominsko proslavo za padlimi junaki. Začela se je s sv. mašo, ki jo je daroval duhovni vodja društva g. župnik *Janez Šuštaršič*. Med sv. mašo je bilo ljudsko petje. Po sv. maši so se vsi udeleženci podali v dvorano pod cerkvijo, kjer se je vršil drugi del proslave. Začel se je s pesmijo „Oče, mati, bratje in sestre“. Duhovni vodja g. Šuštaršič je imel ob tej priložnosti naslednji lep in globok govor:

Danes je praznik Sv. Rešnjega Telesa. Gotovo se še spominjate, kako slovesno smo doma obhajali ta velik praznik.

Leta 1945 je praznik Sv. Rešnjega Telesa padel na četrtek 31. maja. Bili smo v vetrinskem taborišču. Dopoldne so odpeljali zadnjo skupino borcev na jugoslovansko mejo in jih predali komunistom. Čeprav so fantje in možje vedeli, kam gredo, jih je gnala neka zavest zvestobe soborcem, da so šli, namesto da bi se poskrili in tako rešili svoje življenje.

Danes se spominjamo teh in drugih žrtev komunizma v Sloveniji, vseh tistih, katerih edina „krivda“ je bila, da so hoteli božji red v domovini, ne Marxovega ali Titovega.

Danes se zahvaljujemo Bogu za vztrajnost in junaštvo, vero in zaupanje v Boga, ki so jih mnogi trpini tako mogočno kazali. Mnogi so bili pravi junaki in mučenci, za katere velja Jezusova beseda iz govora na gori: „Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in preganjali in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili. Veselite in radujte se, zakaj vaše plačilo v nebesih je veliko.“ (Matej 5:11—12).

Bogu bodi hvala za izredne milosti poguma, junaštva, potrpežljivosti, vere v večno življenje, vdanosti v božjo voljo in umiranja z molitvijo na ustnicah!

V domovini so pomorjeni še vedno ožigosani kot sovražniki naroda, ki so zaslužili kazen. Z malimi izjemami so v svetu pozabljeni. V naših srcih in zlasti pri Bogu pa niso pozabljeni. Mislím, da zanje velja v polni meri, kar pravi Sv. Pismo v knjigi Modrosti:

„Pravičnih duše so v božjih rokah in trpljenje jih ne zadene.

Očem nespametnih so se zdeli mrtvi, njih odhod je veljal za nesrečo in ločitev od nas za uničenje; oni pa so v miru.

Kajti čeprav so po sodbi ljudi bili mučeni, je njih upanje polno neumrljivosti;

in po kratkem trpljenju dobe velike dobrote.

Zakaj Bog jih je preizkusil in našel, da so njega vredni.
Kakor zlato v topilnici jih je preizkusil in kakor žgalno daritev jih prejel.

V času njih obiskanja se bodo zasvetili. (3:1—7)

Tedaj bo pravični stal v velikem zaupanju vpričo teh, ki so ga stiskali in ki so zaničevali njegov trud. Ko ga bodo videli, bodo v groznem strahu zbegani,

in bodo strmeli nad njegovo nepričakovano rešitvijo.

Skesano bodo govorili drug drugemu in radi duševne stiske zdihovali govoreč:

Ta je tisti, ki smo ga nekoč imeli v zasmeh in v sramotilen pregovor, mi nespametni;

njegovo življenje smo imeli za norost in njegov konec za nečasten.

Kako je bil prištet med božje otroke in med svetimi je njegov delež. (5:1—5)

Pravični pa žive na veke, v Gospodu je njih plačilo in skrb zanje pri Najvišjem.

Zato bodo prejeli sijajno kraljestvo in krasno krono iz Gospodove roke. (5:15—16)

Ko danes gledamo na svet, se nam nudi žalostna slika: komunizem napreduje, neka čudna slepota in bojazen je vidna med političnimi voditelji v Ameriki in mnogokje drugje.

To nam nehotе vsiljuje vprašanje: ali bodo vse žrtve trpečih zamanj? Gotovo ne bodo! Jezusova smrt in vstajenje sta nam zagotovilo.

Zdi se mi, da hoče Bog pripeljati svobodni svet k spoznanju, da človek ne more biti svoj odrešenik: tehnika, znanstveni napredek, finančna moč, diplomacija ne bodo ustvarili miru in rešili človeštva zla. Človek se mora vrniti k Bogu. Ga priznati za svojega gospodarja, se podvreči njegovim zakonom, iskati pomoč pri njem.

Današnje razmere nam kažejo, kako prav je imela božja Mati Marija s svojimi napovedmi v Fatimi na Portugalskem. Napovedovala je, da bo Rusija razširila svoje zmote po celem svetu, povzročala vojske, revolucije in preganjanja dobrih, ako se ljudje ne odvrnejo od greha in iščejo božje pomoči.

Svet Marije po večini ni poslušal. Sv. oče Pavel VI. je hotel še posebej povdariti pomen Marijinih naročil za naš čas s svojim obiskom v Fatimi, 13. maja 1967.

Naša obletnica nas gotovo vzpodbuja, naj vzamemo Marijina naročila resno. Pokojni g. škof dr. Gregorij Rožman je to tako poudarjal in goreče širil pobožnost do Matere božje ter priporočal izpolnjevanje njenih naročil v Fatimi. Ta so

- 1) da izpolnjujemo božje zapovedi,
- 2) da zvesto molimo za grešnike, zlasti sv. rožni venec vsak dan,
- 3) da žrtvujemo svoje križe za spreobrnjenje grešnikov,
- 4) da obhajamo pobožnost prvih sobot v mesecu in kažemo svoje posvečenje Mariji s škapulirjem ali v izjemnem slučaju s svetinjico.

Zdi se mi, da bomo najprimerneje počastili naše narodne in verske mučence s tem, da zvesto delamo za rast in okrepitev božjega kraljestva na zemlji. Pobožnost do presvetega Srca Jezusovega in brezmadežnega Srca Marijinega nam nudita prav lepo priliko. Naša vdanost Jezusu in Mariji nam bo pomagala, da bomo osebno rastle v svetosti in dosegli, da bo Sv. Duh mogočno deloval v našem svetu, trl zlo in hudobijo, ogreval srca za ljubezen do Boga in sočloveka ter tako vodil svet k resničnemu miru.

Po govoru g. šuštaršiča je bila proslava zaključena. Gospodinje so vsem navzočim postregle s kavo in pecivom. Večina je še dolgo ostala v dvorani in obujala spomine na tiste tragične dneve pred dvaintridesetimi leti.

Pavel Bajda

NOVE KNJIGE

Dekan Anton Skubic: ZGODOVINA RIBNICE

V založbi Editorial Baraga S. R. L. je izšla obširna knjiga (786 strani) „Zgodovina Ribnice in ribniške pokrajine.“ Gradivo za to delo je napisal ribniški dekan Anton Skubic. Uredil in za tisk pripravil pa je vse to gradivo notar Josip Lesar, ki je imel s tem ogromno dela. Moral je spraviti v sklad različne Skubiceve rokopise, jih razdeliti v poglavja in jim dati končno obliko za natisk. V večje razumevanje Skubicevega gradiva je notar Lesar dodal okoli 180 strani dostavkov, pojasnil in dopolnil ter opremil knjigo s številnimi slikami, črti in zemljevidi. Je to resnično monumentalna knjiga s takim popisom Ribnice in ribniške pokrajine, kakršnega po vsej verjetnosti nima noben drug kraj v Sloveniji. Za Ribničane je to gotovo „zlata knjiga“, ki jim riše njihovo tisoletno zgodovino. Pa ni knjiga važna samo za Ribničane, važna je sploh za vse Slovence, saj odkriva velik del izredno zanimive slovenske zgodovine n. pr.: plemstvo na Slovenskem, ropanje Turkov po Slovenskem, sodstvo s podrobnim opisom razprave zoper „čarovnico“ Marino Šušarkovo, ki je bila verjetno kot zadnja obglavljena in sežgana leta 1701. Prav zaradi teh splošnih zgodovinskih podatkov za slovensko ozemlje bi moral po tej knjigi seči vsak Slovenec, ki se zanima za slovensko zgodovino.

R. Smersu

Ludvik Ceglar: MATI, DOMOVINA, BOG

Z neljubo zamudo prinašamo registracijo pesmarice, ki jo je natisnila Mohorjeva tiskarna v Celovcu in založila istoimenska Družba. Pesmi je zložil rev. Ludvik Ceglar. Prvi del nosi naslov: *Materina beseda*, drugi: *Domovina*, tretji: *Bog* in četrti: *Razno*.

Osnovna in vodilna misel vseh pesmi je izpovedana že v naslovu — Mati, Domovina, Bog — in vznik svojega pesnikovanja odkrije že z začetnimi stihi, ko zapiše: Dokler bom živél, te bom ljubil / moj narod, jezik, domovina. / Naj Bog mi vnema to ljubezen, / da je ne ohladi tujina!

Ali ni s temi verzi izrazil misli nas vseh, ki nam tujina izpija našo življensko bit?

In kot nalašč za borce je zaklical: Pravica je na naši strani! / Naš bojni klic naj se glasi: / Kdo zoper nas je, če Bog je z nami!

Zaključujem to skromno in hvaležno priznanje našemu Slavčku z njegovim „Sladkim napojem“, ko govori iz dna srca: Če bi še drugič se rodil / ter jezik mogel prej izbrati, / odgovor Bog bi brž dobil: / Slovenka bodi moja mati!

Rudi Bras

Correo Argentino Suc. 7	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 6830	Propiedad Intelectual N° 1.333.625 — 22-6-1976 R. Falcón 4158, 1407 Bs. As.
-------------------------------	--------------------------------------	---